Գ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 645 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 3 ԱՊՐԻԼ 1901 16 ԱՊՐԻԼ 1901 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه یومی سورهاناك غزته سی
صاحب امتیاز د. جیروللہ
اداره‌خانه‌سی
باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ո և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամեն ամսոյ 10ին, 20ին եւ 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մէջ է
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մէջ է
12 ամիսը կանխիկ Փր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

[illegible]
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ՈՒՍՈՒՑՆԵՐԸ
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Այս միջոցիս Ֆրանսա և Իտալիա կը փոխանակեն իրարու հետ այն բոլոր սիրոյ ցոյցերը, զորս կ'արտայայտեն երկու սիրական քոյրեր, որոնք բաժնուած են քաղաքական հակառակ ուղղութիւններ ունեցող երկու տարբեր գահերու վրայ։

Ֆրանսացիներ և Իտալացիներ մէկզմէկ կաթողին սիրելու այն բնական պատճառները և մղումը ունին, ինչ որ չունին Ֆրանսացիները և Ռուսները իրարու նկատմամբ։ Այսու հանդերձ, քաղաքական ուղղութիւնը Ֆրանսացին Ռուս ըրած է Իտալիոյ դէմ, և Իտալիան ալ Ֆրանսայի Թշնամին եղող Գերմանացին ըրած է երկար տարիներէ ի վեր։

Պետական շահերը ո՛րչափ զօրաւոր են ուրիշ շահերէ։

Եւ սակայն չատեր կային հաւատացող թէ զգացման այդ բնական բայց վերջապէս անհատական ցոյցերը՝ պետական այսինքն ընդհանրական շահերուն մասին հիմնական փոփոխութիւններ յառաջ պիտի բերէին։ Մէկ խօսքով զգացումը առաջնորդ պիտի ըլլար շահուն, բան մը որ բոլորովին սխալ է քաղաքականութեան լեզուին մէջ։ Մէկ կողմէ Ֆրանսայի և միւս կողմէ Իտալիոյ, իրարու հակառակ երկու զինակցութեանց յարիլը և անոնց հոգին կազմելը, եթէ միջազգային էն կարեւոր նշանակութիւնը ունեցած չըլլար, Թուլոնի կամ Նիսի այդ Ֆրանքօ-իտալական սիրոյ ցոյցերը, հաւասարապէս երկու կողման ալ բարեկամներուն ցնծութիւն պատճառելէ չատ վեր կարեւորութիւն չպիտի ունենային։

Բայց ուղիղ կամ սխալ, քաղաքական աշխարհին հաստատ համոզումը այն է որ Երրեակ Զինակցութիւնը խաղաղականն է, իսկ Երկեակը պատերազմը։ Արդ, Երրեակին հոգին Իտալիա է, իսկ Երկեակինը՝ Ֆրանսա։

Բացատրած ենք արդէն թէ ինչո՞ւ համար Իտալիա չէզոք և մեկուսացեալ չէր կրնար մնալ, և թէ ինչո՞ւ համար կը ստիպուէր խաղաղութիւնը ապահովող կողմին հետ միանալ, թէև այդ միացումը իր զգացման ալ հակառակ ըլլար։ Ուրեմն անոր՝ Երրեակ Զինակցութենէն բաժնուիլը, արկածալից քաղաքականութեան մը դառնալը պիտի նշանակէր, որ իր անտեսական կեանքին խանգարումը ըսել էր, և Անգլիոյ Թշնամութիւնը իր վրայ հրաւիրել կը նշանակէր, ինչ որ Իտալիոյ գործին ամենեւին չէր գար։

Եւ ինչո՞ւ համար Պիզմարք կ'ըսէր որ Իտալիոյ Երրեակ Զինակցութեան մասը կազմելը, աւելի Անգլիայէն կախումն ունէր քան թէ Գերմանիայէն։

Ասիկայ բաւական չէ՞ր ապացուցանելու որ միջազգային քաղաքականութեան պատերազմական թէ՝ խաղաղական ըլլալը որոշողը պիտի ըլլար Իտալիոյ՝ մէկ կամ միւս կողմին յարիլը։

Այս պարագաներուն տակ, մինչեւ որ միջազգային քաղաքականութեան մէջ հիմնական փոփոխութիւն մը չըլլար, այսինքն պարզապէս խաղաղասիրական ուղղութիւնը պատերազմականի չփոխուէր, Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջեւ փոխանակուած սիրոյ ցոյցերը մտերմական քաղաքավարութեան սահմանէն անդին չէին կրնար անցնիլ։ Եւ ահա այս կերպով կասկածոտ մաքերը անգամ մըն ալ վստահացնող զօրաւոր փորձ մը կ'ըլլային Թուլոնի կամ Նիսի հանդէսները։

Թէ Ֆրանսայի և թէ Իտալիոյ մէջ խիստ զօրաւոր մաս մը կայ որ, բացի ցեղային և կրօնական զգացումէ, փափաքող է նաեւ դէպի պատերազմ տանող Ֆրանքօ-իտալական միութեան մը։ Բայց ճիշդ այս ուղղութիւնն է որ երկու կողմին ալ պետական անձերը եւ լրջախոհ դասակարգը կը ստիպէ, կարելի եղածին չափ խոյս տալու անկէ, որովհետեւ այդպիսի միութիւն մը կազմելէ ետքը, ժողովրդեան այդ զօրաւոր մասին այլեւս խօսք հասկցնելը եւ դէպի ընդհանուր պատերազմ մղուելու առաջքը առնելը եթէ ոչ անկարելի, գոնէ վերջին աստիճան դժուար պիտի ըլլար,

Եւրոպական որոշիչ ոյժերու ներկայ բաժանումը, հաւասարակշռութիւնը և հետեւաբար խաղաղութիւնը պահպանելու համար ամէն բանէ աւելի բաւական և ապահովիչ է, և որչափ ատեն որ Երրեակ և Երկեակ Զինակցութիւնները իրենց ամբողջութեամբը կը մնան, ամէն իրաւունք կայ հաւատալու որ արդէն ծագած և ծագելիք միջազգային կնճիռները, աւելի՛ խաղաղական քան թէ պատերազմական եղանակաւ պիտի հարթուին, ու թէև խաղաղականը, պատերազմականին չափ կտրուկ չի կրնար ըլլալ, բայց տարակոյս չկայ որ աւելի հիմնականն, երկարակեացը և ի վեր քան զամենայն, անվտանգը եղած կ'ըլլայ։

Ուրեմն Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջև փոխանակուած մտերմական ցոյցերով տեղէն չխախտող կրկին զինակցութիւնները, երկու կողմին կառավարութեան և ընդհանուր քաղաքական աշխարհին համար երջանկայելի և կարելի եղած էն մեծ բարիքն են իրականին մէջ։

* * *

ՉԻՆԱԿԱՆ ՄԹՆՈԼՈՐՏԻՆ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԵՒՈՅԹԸ

Ամէն բան հետզհետէ կը պարզուի, ու այլեւս գաղտնիք մը չէ որ օտար պետութիւնները և մանաւանդ Ճափոն, Անգլիա և Մ. Նահանգները թելադրած և քաջալերած են Չինական կառավարութիւնը, Մանչուրիոյ մասին Ռուսիոյ առաջարկներուն դիմադրելու։

Եթէ պատճառներ ունենայինք հաւատալու որ այս հակառակ ձեռնարկները պատերազմի մը վախը առաջ պիտի բերեն, երեւակայելի ամենէն ծանր պարագային ներքեւ պիտի նըկատէինք ամբողջ աշխարհը։

Չինական մթնոլորտը չատ ամպամած վիճակի մը մէջ է։ Հակառակ ուղղութեամբ չարժող ամպերու ընդհարումները, տակաւին չատ գոռումներ յառաջ պիտի բերեն. բայց շանթեր արձակելնին հաւանական չերեւիր, որովհետեւ ելեքտրական տարրերնին զօրաւոր չէ։

Ռուսիա, այսօր բարեկամութիւն կը ձեւացնէ, վաղը կ'սպառնայ, միւս օրը կը մեղմանայ, ըստ պարագային կը բարեփոխէ իր ընթացքը, և եթէ նեղը մնայ, բոլորովին գործէ քաշուածի պէս ալ կ'երեւի։ Բայց Մանչուրիա այս կերպով մատ մը պակաս Ռուսական երկիր չըլլար. միայն թէ այսօրուան ըլլալիքը չատ չատ վաղուան կը մնայ, բան մը որուն կամմերժելապէս տեղեակ են նոյն իսկ իր հակառակորդները։

Բայց ինչո՞ւ համար Ռուսիա պատերազմի, քանի որ հետեւանքները չատ ծանր են։

Ճափոն, ժողովրդեան կարծեաց հոսանքէն մղեալ, կ'ընէ այն ամէն բաները, որ պատերազմի հրատարակութեան երեւոյթն ունին թերեւս։

Բայց ինչու համար Ճափոն պատերազմի քանի որ ընկերները իրեն հետ չեն չարժիր։

Անգլիա ձեռքի տակէ կ'ընէ այն ամէն բաները, որոնք կրնան օգնել Ռուսիոյ յառաջխաղացութիւնը սահմանափակելու կամ արգիլելու. բայց և պատերազմին մէջ այնչափ տարբերութիւն կայ, որչափ որ կայ արեւելեան ցոյցին և անպարտեստ ու մերկ իրականին միջեւ։

Անգլիոյ Հարաւ. Ափրիկէի մէջ բռնուած ըլլալուն համար ուրիշ տեղ ազատ չարժելու անկարող գտնուիլը, միայն հաւատալ ուզողներուն համար գոյութիւն ունեցող առասպել մըն է, որ մերկ իրականին մէջ ազդեցութիւն մը չունի։

Բայց ինչո՞ւ համար Անգլիա պատերազմի, քանի որ հետեւանքները անսահման են։

Մ. Նահանգները բացէ ի բաց կ'ըսեն այն ամէն բաները որոնք անհրաժեշտ են Չինաստանի մէջ ազատ վաճառականութիւնը, և Մայր. Արեւելքի մէջ ալ իրենց պատշաճ քաղաքական դիրքը ապահովելու համար, որոնց երկուքն ալ Անգլիոյ և Ճափոնի օժանդակութեանցը պէտք ունին ո և է պայմանաւ։

Բայց ինչո՞ւ համար Ա. Ամերիկա պատերազմի, քանի որ հաղորդական միջոցներով ալ կարելի է բաղձալի նպատակին հասնիլ անվրէպ կերպով։

Եւ ընդհանուր առմամբ ինչո՞ւ համար պատերազմ ըլլայ, քանի որ վաճառական կողմը, այժմ յաջողութեան նպաստաւոր պարագաներու տակ չի գտնուիր։

Պատերազմը անշուշտ Ռուսիոյ դէմ պիտի հանեն Անգլիան և Ճափոնը, որոնց ետին կը գտնուին նաեւ Մ. Նահանգները և Չինաստանն իսկ։

Այդպիսի պատերազմի մը մէջ, տարակոյս չկայ չկայ որ Ֆրանսա եւս Ռուսիոյ հետ պիտի միանայ, բայց Գերմանիայէն և Իտալիայէն սպասուելիք չատ չատ չէզոքութիւն մը կրնայ ըլլալ, և այն ալ ի նպաստ Անգլիոյ։

Արդ եթէ պատերազմը հաւանական իսկ ըլլար, երկու կողման զօրութեանց՝ իրականին մէջ գտնուող քիչ մը չօշափելի տարբերութիւնը, անոր համար նպաստաւոր կերպով չպիտի խօսէր, եթէ Ռուսիոյ Զարին աշխարհածանօթ խաղաղասիրութիւնն ալ հաշուի մէջ չառնէինք։

Եւ Ռուսիոյ համար ի՞նչ անհրաժեշտ պէտք կայ օտար պետութեանց դէմ պատերազմելու, քանի որ Չինաստանին ներսերը Թուան Իչխանին և այլոց ձեռքով ուրիշ չփոթութիւններ հանելը իր ձեռքն է, որով օտար պետութիւնները պարտաւոր իսկ կ'ըլլան իր նպատակին օգնելու, փոխանակ այժմ անոր դէմ հակառակելու և պատերազմելու։

Օտար պետութեանց կամ Անգլիոյ և Ճափոնի դիւանագիտական ձեռնարկները, առ. այժմ սա հետեւեալ երկու արդիւնքները յառաջ բերած կ'երեւին, որոնք առանց պատերազմի ձեռք բերուած ամենամեծ յաջողութիւնը կրնան համարուիլ, թէեւ միայն ներկային համար։

Ասոնց առաջինն է, Ռուսիոյ չատ առաջները երթալու դիտաւորութիւնը քիչ մը չափաւորուիլը։ Իսկ երկրորդը, որ միւսէն աւելի կարեւորն է, խորին ուշադրութեան արժանի կրնայ համարուիլ։

Ռուսիա, Չինացիները նուաճելու ուղղութիւնը բռնած ատեն, անոնց այնպէս հաւատացուցած էր որ իրենց միակ պաշտպանն ու բարերարը ինքն էր։ Արդ անոնց աչքը քիչ մը բացուիլ սկսաւ և այն հակառակ հաւատքը սկսաւ իրենց մէջ, որ ուրիշները եթէ ոչ աւելի բարեկամ, գոնէ այնչափ միայն Չինաստանի Թշնամի էին, որչափ էր Ռուսիա, որ իրենց բարեկամն էր։

ԼԻՈՆԵԼ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ

ՏԱՐԵՐՔ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ. — Յօրինեց Հ. Դանիէլ Վ. Ստեփանեան ի Մխիթարեան ուխտէն։ Գ. Տպագրութիւն. սրբագրեալ եւ յաւելեալ. Վենետիկ.— Ս. Ղազար, 1900։

Քանի մը օր առաջ բարեկամներէս մին ինծ ներկայացուց սոյն դասագրքին Գ. տպագրութենէն օրինակ մը [illegible] խնդրեց։ Արդարեւ առաջին ակնարկ մը գիրքին ի վեր հանեց տպագրութեան, թղթին, գրերուն մաքրութիւնն ու խնամքը, ինչպէս առ հասարակ ամէն Մխիթարեան հրատարակութիւնք։ Գրքին զոյգ մը յառաջաբաններէն անմիջապէս կը հասկցուի, որ տասնեհինգ տարուայ ընթացքին մէջ (1885-1900) սոյն դասագիրքը երեք տպագրութեան արժանացեր է. ինչ որ զարմանալի չէ դասագրքի մը համար։ Բայց զարմանալին այն է, գոնէ ինծ համար, որ ինչպէս չարաճճի դիպուածը սոյն գրքին նախորդ երկու տպագրութիւնները ինծմէ գաղտնի պահեր է, ու ես որ ամէն նոր հրատարակուած ընդհ. պատմութեան ու աշխարհագրութեան դասագիրքեր աչքէ անցընելու մենամոլութիւնն ունիմ, չեմ կրցեր տեսնել մեր ազգային գրական հորիզոնին վրայ հետզհետէ ծագած երկու տպագրութիւնները, թէև անոնք տասնեհինգ տարուան շրջան մը բոլորած ըլլային։ Ինչ որ է, եղածն եղած է, անշուշտ ընթերցողներն ալ պիտի ներեն իմ անուշադրութեանս և զիս պիտի ըլլան որ իրենց ներկայացնեմ սոյն նորագոյն տպագրութեան վրայ իմ համառօտ քննադատութիւնս։

Բայց գրութեանս թելը ձեռք չառած, պարտիմ ներում խնդրել ոչ միայն հեղինակէն, այլեւայն ամէն դիւրազգած հոգիներէն, որոնք կը վշտանան, երբոր կ'անցնին ամէն անգամ որ Վենետիկի Մխիթարեանց մէկ հրատարակութիւնը քննադատուած կը տեսնեն, քանզի այնպէս համոզուած են թէ Մխիթարեան հայրերը ամէն քննադատութենէ հեռի պէտք է մնան, թէ իրենց գրական որ և է մէկ գործն առարկութիւն չի կրնար վերցնել, և թէ Վենետիկի Մխիթարեանց մամլէն դուրս ելած ամէն գործ, ամէն աշխատասիրութիւն լուսաշող ճառագայթ մըն է արձակուած դէպի մեր աննշոյլ գրական մթնոլորտը։

Այս տեսակ կարծիքներ բնականաբար կչիռ պիտի չունենային անոնց քով, որ կը հաւատան թէ քննադատութիւնը անբաժանելի մասն կը կազմէ գրականութեան։ Ամէն հրատարակութիւն, ինչ դասակարգի ալ վերաբերի, բանաստեղծական, բժշկական, գիտական և կամ պարզ դասագիրք մը, պէտք է անաչառ քննադատութեան մը բովէն անցնիլ։

Թէ քննադատութեան պակսութիւնը ի՛նչ վնասակար հետեւանքներ կրնայ ունենալ, ընթերցողը թող պիտի ունենայ տեսնել անգամ մըն եւս այն կենդանի օրինակովը զոր պիտի ներկայացնենք իր բոլոր մանրամասնութիւններով։ Պատ. ընթերցողը ձեզի պէս ըսէ երկար պիտի մտածէ թէ ի՛նչպէս ա՛յնքան սխալներով ծանրաբեռնել դասագիրք մը կրցեր է մուտ գտնել մեր վարժարաններուն մէջ՝ անձայն անշշուկ։ Տասնեհինգ տարինե՜ր, այսինքն երեք սերունդ, դժբաղդութիւն ունեցեր են զայն իբր դասագիրք գործածել, կարենալ քաղելու համար իրենց մատաղ մտքին հարկաւոր եղած տեղեկութիւնները։ Ցաւալին այն է որ ո՛չ ոք նշմարեր է. ո՛չ գրքին հեղինակը, ո՛չ դասատուն և ոչ հետաքրքիր ոք, տեսեր է գրքին սխալներն ու թերութիւնները, որ ժամանակին հետ տեսեր ու բազմացեր են, և այնչափ յառաջացեր են իրենց չահատակութեանց մէջ։ Մարդ կը սոսկայ երբ մտքին առջեւ բերէ այս դասագրքին տուած վնասներն այն ամէն վարժարանի աշակերտաց, որոնց իբր ուղեցոյց տրուեր է և կը տրուի և պիտի տրուի ցորչափ կեանք ունենայ հրապարակի վրայ։

Դասագրքին կատարելութիւնը յայտնի է թէ ո՛րքան խնամոց կը կարօտի։

Դասագրքի մը հեղինակը պէտք է նախ ըրածին գիտակցութիւնն ունենայ. պէտք է լաւ սերտած ըլլայ տղուն հոգեկան կարողութիւնները, ըստ այնմ պատրաստելու համար իր առաջադրած դասագիրքը, տղուն տարիքն ու կարողութեան աստիճանը մտքին առջեւ ունենալով պէտք է մտաւորել միայն այն ամէն տեղեկութիւնները՝ դիւրըմբռնելի մեթոտի մը վրայ չափուած՝ զոր կարենայ մարսել։ Հարկ չէ ըսել թէ դասագրքի մը պարունակութիւնները գրական կամ գիտական ըլլալէն առաջ, ճիշդ պէտք է ըլլան։ Սխալ տեղեկութիւն մը կամ բացատրութիւն մը որ լաւ մեկնուած չէ, կրնայ տղուն մատղաշ միտքը խանգարել։ Եւ ո՛րչափ մեր տղոց մէջ մնացուած մտքեր կան, լաւ դասագրոց պակասութեան պատճառաւ....։

Գրքին թերութիւններն եւ մոռացումները.— Կարծեմ մոռցայ ըսելու թէ հայր Դ. Վ. Ստեփանեանի դասագիրքը պատկերազարդ է ալ, Իւրաքանչիւր երեսին մէջ մէկ կամ մէկէ աւելի պատկերներ կը տեսնուին. ինչ որ օգտակար պիտի ըլլար աշակերտաց, եթէ այդ պատկերները համապատասխանէին նիւթին զոր կ'ուզուէր ներկայացնել, բան մը որ չատ անգամ չէ եղած։ Պատկեր մը որպէս զի դիտողին ճիշդ գաղափար մը տայ պէտք է, ամբողջութեանը մէջ ներկայացնէ իրեն ճիշդ պատկերն։ Իր փոքր դիրքին մէջ նմանութիւնը ճիշդ ըլլալու է։ Չեմ կրնար բացորոշ ըսել թէ այս թերութիւնն որո՞ւ կը վերաբերի, հեղինակի՞ն թէ տպարանապետին։ Բայց ինչ որ ալ ըլլայ խնամքի պակասութիւն կայ, ծիծաղելի ըլլալու աստիճան։ Օրինակի համար, քաղաքներ ներկայացուած են այն տեսակ պատկերներով որ երբեք իրականին մէջ նոյն քաղաքին նմանութիւնը չունին։ Այսպէս է Անվերսի քաղաքին պատկերը։ Երեւակայեցէք ստանկ մեծ քաղաք մը որ այսօր 300,000ի մօտ բնակիչ ունի, կը ներկայացուի խեղճուկ գիւղի մը տեսքով. քանի մը չէնքեր հորիզոնին վրայ, ծովեզերք մը որուն վըրայ ցիր ու ցան կը նշմարուի վայրահակ ոստերով արտասուաթոր ուռենիներու չարք մը։ Եւ բոլորն այս է այնքան վաճառաշահ քաղաքի մը արտաքին տեսքէն ու առեւտրական չարժումէն։ Եթէ երբեք Բոսֆէլի Գավառի մէջ Օթուզ Պիր Սույը կոչուած ծովեզերեայ զբօսավայրը տեսած էք, կրնաք նմանցնել Անվերսի պատկերին, ո՛րչափ ալ նմանութիւն։

Շիտակն ըսելու համար, բաւական համբերութիւն չունեցայ համրելու գրքին պատկերներն որ չատ են, ես ըսեմ հարիւր, դու ըսէ երկու հարիւր։ Մխիթարեան տպարանին մէջ պատկերի որչափ հինցած, մաշած կաղապար որ գտեր են, 50 կամ 100 տարուան, տարիքի չեն նայած, առեր ու գրքին մէջ տեղաւորեր են, առանց ուշադրութիւն ընելու թէ նիւթին կամ տեղւոյն կը յարմարի՞ թէ ոչ։ Լաւ կը յիշեմ տեսած ըլլալս, չատ տարիներ առաջ, Վենետիկ տպուած գրքերու մէջ այս պատկերներուն մեծագոյն մասն, որոնք կը ներկայացնէին այն ատենուան քաղաքներու տեսքը, բնակչաց տարազը, բայց այսօր այդ պատկերներն ուրիշ բանի չեն կրնար ծառայել, բայց եթէ այն ժամանակի փորագրութեան արհեստին վրայ գաղափար մը տալու։

Բայց հոս չի վերջանար գրքին թերութեանց չարքը, այլ հոսկէ պիտի սկսինք թուել։ Օրինակի համար, հեղինակը ուզելով իր դասագիրքը ճոխացնել պիտանի տեղեկութեամբ, ջանացեր է, ինչպէս ինք կը գրէ յառաջաբանին մէջ, այս նոր տպագրութեան մէջ, համառօտ տեղեկութիւններ տալ իւրաքանչիւր տէրութեան վրայ։ Անոնց տարածութիւնը, բնակիչները, կրօնքը, վարչութեան ձեւը, կլիման, բերքերը, կենդանիները, հանքե-

որ յաջորդաբար նշանակուած են իրենց կարգին. և որդէն աշխարհագրութեան տասը պէս դասագիրք մըն ալ պէտք չէ գրէր աշակերտները այսքան տարրական գիտելիքներէ. առկայն դժբաղդաբար, ամբողջ գրքին մէջ ծայրէ ծայր Տէրութեանց հաղորդակցութեան միջոցներուն վրայ նոյն մը չես գտներ. Հեղինակը պարտէր երկաթուղեաց, հեռագրաց վրայ ամփոփ տեղեկութիւններ տալ. Ըսել չեմ ուզեր որ ժամանակագրական ցանկեր չիտելու էր. բայց անհրաժեշտ էր գլխաւոր գծերու վրայ ծանօթացնել աշակերտը, ցուցնելու համար թէ Տէրութեան մը քաղաքակրթութեան և յառաջդիմութեան ամէնէն մեծ խթանն է իր հաղորդակցութեան միջոցներուն առատութիւնը։

Կարելի է չհաւատաք երբ ըսեմ թէ սոյն դասագրքին մէջ Նիւ-Եօրքի և Նիւ-Օրլէի բառերը մուտ գտած չեն. ասանկ բառեր հեղինակին համար գոյութիւն չունին. բայց միւս կողմէ վեր. հեղինակը երբեք չէ մոռցած նշանակել մի առ մի, ամենայն եր կիւղածութեամբ, իւրաքանչիւր երկրի Նոբոլէներ և Նորագանը (իր բառերն են) բնակչաց կարելի եղածին չափ ճիշդ թիւը։

(Մնացեալը յետոյ) Ա. ՊԻՊԷՌՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ ԿԸ ԲԱՆԱԿՑԻՆ.— Հեռագրեաք կը հերքուին և յօդս կը ցնդին յռաւաւս լրագիրներու և հեռագրական գործակալութիւններու տարածած այն զրոյցները թէ՝ Ճապոն պատերազմի պատրաստութիւններ կը տեսնէ Ռուսիոյ դէմ, և թէ վերջնագիր իսկ ղրկեր է անոր։ Վերջին սուրհանդակով առնուած եւրոպական թերթերը կը հաւաստեն թէ բանակցութիւններ սկսեր են այդ երկու տէրութիւններու միջեւ, Չինու հիւսիսային նահանգներուն և Քորէայի վերաբերեալ խնդիրները բարեկամական եղանակաւ կարգադրելու համար։ Այլեւս բնաւ տարակոյս չէ մնացեր թէ ի մօտոյ համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի Ռուսիոյ և Ճապոնի միջեւ, որոնք գերակշիռ շահեր և ազդեցութիւն ունին Մայր-Արեւելքի մէջ։ Ֆրանսական թերթ մը այլեւս անհնարին կը տեսնէ ոեւէ թշնամական ցոյցի հաւանականութիւն այս երկու տէրութիւններուն միջեւ, զորս երէկուան դաշնակիցները կը համարի, և կը գուշակէ թէ վաղուան դաշնակիցները պիտի ըլլան։ Նոյն թերթը կը հաւաստէ թէ մեծ ջանքեր եղան Ռուսիոյ դէմ հակակրութիւն մը առաջ բերելու համար։ Բայց Ճապոնցիները կը բանակցին, Գերմանները անշահախնդրութիւն կը ցուցնեն և Ամերիկացիները մեծ իրաւամբ բացարձակ վստահութիւն կըյայտնեն Ռուսիոյ վերջին յայտարարութեանց։ Հետեւաբար, կ՚եզրակացնէ Ֆրանս. թերթը, Անգլ. գիւանագիտութեան ըրած ջանքերը կատարեալ անյաջողութեան մը մատնուեցան։ Ֆրանսական թերթին այս յայտարարութիւնները հաստատելու հանգամանքը ունի Թօքիօէն ղրկուած հեռագիր մը, որով կը ծանուցուի թէ Ճապոն՝ Չինու արքունիքին Բեքին վերադարձէն առաջ թողած է Ռուսիոյ ընթացքին հանդէպ ընելիք պահանջումները։

ՊԱՀԱՆՋՈՒԱԾ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐԸ.— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ փոխարքաները և կառավարիչները որոշեր են յիշատակագիր մը ուղղել արքունիքին, հետեւեալ բարենորոգումները պահանջելով.— 1. Կայս. առն իշխանները, և բարձր դասակարգի պատկանող ուսանողները պէտք է ուսմունք առնելու համար օտար երկիրներ ճամբորդեն։ 2. Բանակը Եւրոպական մեթոդով պէտք է մարզուի։ 3. Կրթական հաստատութիւններու թիւը պէտք է շատնայ։ 4. Դրամական կանոնաւոր դրութիւն մը պէտք է հաստատուի, միութիւն ունենալով տոլարը։

ՄՈՆԿՈԼԻԱՅ ապստամբութիւնը չի կարծուիր որ անկարեւոր հանգամանք մը ունենայ չինական արքունիքին համար։ Լի-Հունկ-Չանկի ենթադրութիւնն այն է թէ՝ Թուան իշխանին և Թունկ-Ֆու-Սիանկի նպատակն է այս ապստամբութեան հետեւանօք անդայման կերպով իրենց ներումը ձեռք բերել։

ՊՈՔՍԸՐՆԵՐՈՒ ՇԱՐԺՈՒՄ ՄԸ կը ծանուցուի Շան-Թունկի գաւառներուն մէջ։ Չինացի պաշտօնատար մը սպաններ է Քրիստոնեայ մը պաշտպանել ուզած միջոցին։ Եուան-Շի-Քայի կառավարիչը զօրք ղրկեր է կարգապահութիւնը վերահաստատելու համար։

ՔԵՔԻՆԷՆ հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ՝ տէրութեանց կողմէ Չինաստանէն պահանջուելիք տուգանքի գումարը 60 միլիոն Անգլ. ոսկիի պիտի հասնի, և թէ Չինու արքունիքը յառաջիկայ յունիս 9ին Բեքին պիտի դառնայ։

ԹՈՒԼՈՆԻ ՀԱՆԴԻՍՆԵՐԸ.— Իտալական թերթերը երկարօրէն կը խօսին Թուլոնի հանդէսներուն մասին, որոնց վերջացած ըլլալու հեռագիրը չէր եկած դեռ մինչեւ այս ՝տողերը գրուած միջոցին։ Քոռիէռէ Տէլլա Սէրա կ՚ըսէ.—«Վերջին տարիներու համերաշխ և նախադգոյշ քաղաքականութիւնը յառաջ բերաւ ուրախութեան այս օրերը երկու ժողովուրդներուն համար, տոնելու իրար սիրելու և իրար հասկնալու կոչուած են։ Թուլոնի այցելութիւնը հանդիսաւորապէս կը ցուցնէ թէ այլեւս ոեւէ առիթ չի վրդովեր Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ յարաբերութիւնները, և այլեւս չի վախցուիր որ Եւրոպայի խաղաղութիւնը վրդովուի»։ Թրիպունա ճիշդ նոյն թմբուկը կը չալէ. կ՚ըսէ թէ Իտալիոյ Թուլոն երթալով ըրած ցոյցը շատ բնական պիտի ըլլայ, և թէ ամէնէն բաղձալի բանն է աշխարհի վրայ տեսնել որ երկու ժողովուրդներ և կառավարութիւններ խաղաղութեան մեծ օրէնքները կ՚երգեն, և կը ցուցնեն թէ այլ եւս ո՛չ անվստահութիւն և ոչ նախապաշարում կայ միջերնին։ Բայց նոյն իսկ այդ Իտալական թերթերը աւելի առաջ չեն երթար, և չեն ուզեր բարեկամութենէ, փոխադարձ լաւ յարաբերութիւններէ աւելի մեծ նշանակութիւն մը տալ այդ հանդէսներուն։ Պոլոնիոյ թերթ մը կ՚ըսէ թէ՝ Թուլոնի այցելութիւնը՝ Քալիարիի այցելութենէն ետքը՝ անշուշտ պիտի աւելցնէ Ֆրանսայի և Իտալիոյ յարաբերութեանց մտերմական հանգամանքը, բայց տարր հաստատ անհրաժեշտ չէ որ Իտալիա զատուի երրեակ զինակցութենէն, որ բացարձակապէս խաղաղական է։ Թուրինոյի Սթամփա թերթը կը հրատարակէ տեսակցութիւն մը նախկին նախարար Պ. տի Րիւտինիի հետ՝ ներկայ կացութեան, Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութեան և խորհրդարանական կացութեան վրայ։ Պ. տի Րիւտինի խօսելով տորմիղին Թուլոն այցելութեան վրայ խօսելու առթիւ կ՚ըսէ թէ՝ Երրեակ Զինակցութիւնը պիտի վերանորոգուի, առանց փոփոխութիւն մը ըլլալու անոր մէջ, առեւտրական դաշնագիրներու տեւականով։ Վառիկանի «Օսէրվաթորէ Րոմանօ» թերթը մեծապէս ուրախ է որ կաթոլիկ Եկեղեցւոյ պատկանող երկու քոյր ազգեր այսքան համակրական ցոյցերով իրար կը սիրեն և կը հասկնան։ Անգլ. թերթերը իրենց սովորական պաղարիւնութեամբ կը դատեն Թուլոնի հանդէսները։ Թայմզ կ՚ըսէ թէ, Անգլիացիները ամէն իրաւունք ունին շնորհաւորելու Ֆրանսան և Իտալիան՝ Թուլոնի հանդէսներուն մեծ յաջողութեան համար։ Իտալիա ո՛րչափ բարգաւաճի, Անգլիա այնչափ գոհ կ՚ըլլայ։ Արդ, Իտալիոյ յարաբերութեանց բարւոքումը՝ իր հարուստ գրացիին հետ՝ անշուշտ պիտի աւելցնէ իր բարգաւաճումը և ոյժն ալ։ Եւ սակայն էական կէտը չէ փոխուած, և այսօր ալ, երկու տարի առաջուան նման, Երրեակ Զինակցութիւնը և Միջերկրականի մէջ Անգլօ-իտալական համաձայնութիւնը՝ Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութեան երկու յենակէտներն են։

Տէյլի Թէլէկրաֆ Ֆրանսայի կացութեան վրայ գրած յօդուածի մը մէջ կ՚ըսէ թէ՝ Թուլոնի մէջ Իտալիոյ և Ֆրանսայի մերձեցումը, որուն ոյժ տուաւ Պ. Լուպէ իր ներկայութեամբ, ապացոյցն է սա իրողութեան թէ՝ երկու տէրութիւնները հասկցած են որ եթէ չեն կրնար քաղաքականապէս դաշնակիցներ ըլլալ, շատ պատճառներ ունին իրենց մէջ վէճի առարկայ եղող ամէն կնճիռ հարթելու։ Նոյն թերթը գիտել կուտայ նաև թէ՝ Իտալիոյ և Ֆրանսայի մտերմացումը շատ նոր բան մը ըլլալով, չի կրնար մեծ խանդավառութիւն յառաջ բերել։ Իսկ Տէյլի Մէյլ «Ցուրտ խանդավառութիւն» խորագիրը կը դնէ Թուլոնի հանդէսներուն նուիրած իր յօդուածին։ Նոյն թերթը այն կարծիքը ունի թէ՝ Թուլոնի ցոյցերը պէտք եղածին չափ եռանդագին չէին։

Պելժիգական թերթերը մեծ կարեւորութիւն կուտան Պ. Լուպէի և Ճենովայի դուքսին տեսակցութեան։ Էնտէփանտանս Պելժ կ՚ըսէ թէ՝ Ֆրանսայի մէջ ազգայնականներու ապարքներուն հետեւանօք այնքան անդամներ խաթարուած հանդարտացումը առաջ գալու վրայ է նորէն։ Թուլոնի հանդէսները կը նուիրագործեն երկու լատինացեղ ազգերու իրարու հետ հաշտուիլը։ Իսկ Սպանիական Էլ Իմփարսիալ թերթը կը հաւաստէ թէ՝ Եւրոպայի դահլիճներուն մէջ անհամբեր հետաքրքրութեամբ կը սպասուի, հասկնալու համար թէ Իտալական տորմիղին այցելութիւնը քաղաքավարական պարզ ցո՞յց մըն է թէ քաղաքական համաձայնութեան մը արտայայտութիւնը։

—Թուլոնէն չորսաթ օրուան հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ՝ Իտալական տորմիղին մեկնումը յետաձգուած է, 24 ժամէ ի վեր Միջերկրականի ծովեզերաց վրայ տիրող բուռն փոթորկի մը հետեւանօք։ Իտալական տորմիղը Սրէցիա դառնալուն պիտի ցրուուի։ Անգլիա շպիտի երթայ, թէև այդպիսի զրոյց մը ելած էր դաշն մը։ Ուրբաթ և շաբաթ օրերը հացկերոյթներ տրուեր են Ֆրանսական և Իտալական մարտանաւերու մէջ, և համակրալից գգացումներու արտայայտութիւնը չէ շատուեր է անգամ մըն ալ։ Ճենովայի դուքսը Ֆրանսական Սէն-Լօֆ ծովակալ-դրահաւորին մէջ ճաշեր է շաբաթ օրը։

Պ. Լուպէի և Ճենովայի դուքսին միջև կատարուած տեսակցութեան պահուն Պ. Լուպէ յայտարարեր է թէ՝ երկու ազգերու յարաբերութիւններ չատ բարեկամական են և թէ պիտի ջանան զանոնք պահելու։ Ճենովայի դուքսը պատասխանեց թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը երկարօրէն է իր հրամանատարութեան պաշտօնը, Իտալիոյ նաւարաժինին այցելութեան աւելի հանդիսաւոր հանգամանք մը տալու համար։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Բեռլինէն կը հեռագրեն ապրիլ 9 թուակիր «Մեծ ուրախութիւն և գոհունակութիւն պատճառեց հոս Զարին որոշումը՝ Ռուսիոյ բոլոր համալսարանական դրութիւնը փոխելու և կարեւոր բարենորոգումները ի գործ դնելու մասին, օժանդակութեամբ Զօր. Վանովսքիի, որ թէև 80 տարեկան ծերունի մը, այս պահուս միակ փրկծառու պետական մարդն է որ կրցած է ուսանողներուն յարգանքը վայելել այն տրդար և անկողմնակալ ընթացքով, որով Զարին հրամանաւ երկու տարի առաջ նմանօրինակ քննութիւն մը կատարած էր։ Զարին որոշումը ծանուցանել երէկուան Թաւական կրող պաշտօնական հրամանագրով մը, որով վեհապետ անձն շշշտերով հանրութիւնը և ազգը կը հրաւիրէ գործակցիլ իրեն։ Ասիկայ լաւ ուղղութեան մը մէջ եղած քայլ մը կը համարուի։ Զօր. Վանովսքի նոր տարի չարունակ Ռուսիոյ պատերազմական նախարար եղած է Ալեքսանդր Գ. կայսեր օրով։ Ուրիշ նշանաւոր կէտ մըն է Զօր. Չերթքոֆ Վարշաւիոյ կուսակալ անուանումը։ Այս վերջին պաշտօնին մէջ կը գտնուէր Իմէրիթինսքի իշխանը, որ քանի մը ամիս առաջ մեռաւ, բայց մինչեւ հիմայ իրեն յաջորդ մը գնել դժուար եղած էր։ Զօր. Չերթքոֆ՝ Զօր. Վանովսքիի նման՝ պետական խորհրդոյ անդամ է. քաջարի զինուոր մըն է որ մասնաւորապէս նշանաւոր հռչակուած է պաշտպանելով Սվիրքլը՝ Ֆրանս. և Անգլ. տորմիղներուն դէմ։»

ՖԻԼԻՓԻՆԵԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ.— Ուաշինկթընէն «Մորնինկ Փոսթ»ը կը հեռագրէ ապրիլ 10 թուով.—«Սինկափուրի Փիլիփինեան ժողովը կ՚ըսէ թէ Ակինալտօ գերի բռնուած է պատերազմական օրէնքներու բռնաբարուելուն հետեւանօք. որովհետեւ զինադադար մը կնքուած էր հաշտութեան պայմաններուն վրայ բանակցելու համար։ Բայց Զօր. Ֆունսթընի, Ակինալտոյի բանակէտը եկած պահուն, տեսնելով որ անոր պահակները թիւը խիստ ապրեկալաձ է Ֆիլիփինօ զօրավարը՝ գինադուլ կնքուելուն հակառակ, պատերազմական օրէնաց այս բռնաբարութեան ամերիկեան տէրութեանց պիտի ծանուցուի»։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ պաշտօնաթերթը աւլի օրը հրատարակեր է Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր մէկ ինքնագիր նամակը վարչապետ Պ. Քէօրպէրի ուղղուած, որով կը հրամայուի Բըլէր մէջ գեղարուեստական նոր համալսարան մը հիմնել իր (կայսեր) ծախքով, և յայս կը յայտնուի թէ՝ «Գեղարուեստ հաշտարար ոյժը մեծապէս նպաստէ ներքին խաղաղութեան»։ Պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ նաև թէ գիտական գեղարուեստագէտ ութ անձեր աւագժողովին անդամ նշանակուած են։ Բէօլնի երաժշտական ընկերութիւնը անցեալ ուրբաթ իրիկուն Վիեննայէն անցնելու առթիւ Շէօնպրիւնի պալատին մէջ նուագահանդէս մը տուեր է ի պատիւ կայսեր։ Ներկայ գտնուեր են բայ ի Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրէն, Աւստրիոյ արքիդուքսերը և արքիդքսուհիները, կոլուխոփսքի կոմսը, և վարչապետ Պ. Քէօրպէր։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901		1318	1901
		Տէ.	Լտ.
Օր	ԱՊՐԻԼ	Զիլհիճէ	Ապրիլ
2	+ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ Բ. օր ԶԱՏԿԻ ՁԻՇԱՏԱԿ ՄԵՌԵԼՈՑ	24	15
Աղջ. 3	+ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ Գ. օր ԶԱՏԿԻ	27	16
Կէսօր 5.25	ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1802 ապրիլ 2/15 ին կը հաստատուի Պապին Լէգէոնի պատուանշանին կարգը, Մեծն Նափոլէոնի կողմէ։		Կէսօր 5.13

ՁԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առտու ջերմաչափին աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	14	Փեթերսբուրկ	17	Բեզերբուրկ(?)	1
Աղեքսանդրիա	0—1	Բարիզ	—	Վիեննա	7
Սօֆիա	6	Աթէնք	17	Թիֆլիզ	13
Իզմիր	18	Երուսաղէմ	—	Մոսկուա	17

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԻ ՄԷՋ

Սուրհանդակի բաժանորդ գրուիլ ուզողները պէտք է դիմեն Բէսիքթաշեան եղբարց։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՏՕՆԸ մեծ շքով կատարուեցաւ Պոլսոյ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ. Ծրագալոյցի շաբաթ երեկոյին ինչպէս նաև առաւօտեան ժամերգութեան, եկեղեցիները խուռն բազմութեամբ լեցուած էին, մասնաւորապէս ամէնէն բազմահոյ թաղերու եկեղեցիներուն մէջ. օրինակի համար Մայր-եկեղեցին այնքան բազմութիւն կար, որ կենալու տեղ չէր մնացած, թէպէտ մայր տաճարին կից երկու ուրիշ եկեղեցիներ ալ կան, որոնք փակ կը մնան և սոսնցմէ մէկը գոնէ կանանց կրնար յատկացուիլ ինչպէս կ՚ըլլար մէկ քանի տարի առաջ։ Ականատեսներ կը պատմեն որ 20-25 տարի առաջ Մայր- եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ, Ծրագալոյցի երեկոյին 6 7 անգ պատարագ կը մատուցուէր։ Այս վիճակը աչքի առջեւ բերելով, հիմակուան բազմութիւնը մեծ բան մը չերեւիր մեր աչքին. բայց պէտք է նկատել թէ Գումգաբու իր նախկին բազմամարդ վիճակը կորսնցուցած է հիմայ, վասն զի բնակիչներու շատերը Բերա և ուրիշ տեղեր գացած են։

Մէկ կողմէ բազմութիւնը և միւս կողմէ պնակներու առատութիւնը բաւական անհանգիստ ըրին ժողովուրդը։ Իրբեւ թէ մեծերը չէին բաւեր, ամէնէն աւելի զօրաւոր ձայն ունեցող մէկ քանի տղաք ալ ընտրուած էին, որոնք Մայր եկեղեցւոյ ներսը և դուրսը ձեռքերնին մէկ մէկ պնակ բռնած անդադար կը պոռային ու կը գոռային. «անտես մի առնէք»։

Վիճակը նոյն էր Բերայի եկեղեցիներուն մէջ, սա տարբերութեամբ որ գործը աւելի փափուկ ձեւ մը առած էր այդ կողմը, և տիկիններ ու օրիորդներ ալ եկեղեցիներու դուռը մէկ մէկ պնակ դրած էին յանուն Ազգատախնամի։ Մէկ խօսքով, օրուան արարողութիւնը ամէնէն աւելի հանդարտ մտամփոփ կերպով անոնք միայն վայելեցին որոնք պնակներու շրջափակութիւնը գադրած եկեղեցիներու մէջ կը գտնուէին։ Գանաթլըի նման այգեստանի թաղ մը իսկ իր պնակները վերցուցեր է, մինչդեռ շատ աւելի բարեկեցիկ թաղեր միջոց մը չեն խորհիր այս մասին։ Մայր-եկեղեցւոյ մէջ Զատկի առաւօտուն պատարագեց Ս. Պատրիարքը և քարոզ խօսեցաւ, պատմելով Քրիստոսի յարութեան պարագաները, ինչպէս Մեծ Պահքի մէջ և Աւագ շաբթուն խօսած էր Քրիստոսի կեանքին վրայ։ Ն. Սրբազնութիւնը եզրակացուց թէ՝ Ցիսուսի յարութիւնը, Քրիստոնէութեան հիմը, փաստը, պարծանքը և յաղթանակն է։ Պատարագիչ Սրբազանը յետոյ թափորով Պատրիարքարան ելլելով, օրհնեց նորոգեալ յարկերը։ Պոլսոյ մէջ գտնուող քարոզիչ եպիսկոպոսներ և վարդապետներ իրենց թաղերու եկեղեցիներուն մէջ պատարագեցին և Քրիստոսի Յարութիւնը աւետեցին հաւատացեալ բազմութեան, այս առթիւ յիշեցնելով ուսուցմանութեան և դատական Նախաքարութենէն Պատրիարքարան հասած կրկին թեզքերէներու խմասը, որով կարգիլուի հրաշէն զարդերը այս տօնական առթիւ, թէպէտ Հայ ժողովուրդը հրաշէն պարպելու սովորութիւն չունի զատկական տօնի առթիւ։

ԶԱՏԿԻ առաջին օրը Պատրիարքարան շնորհաւորութեան այցելութեան եկան, Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Աւստրիոյ դեսպանատանց առաջին թարգմանները, Պարսից դեսպան Միրզա Մահմուտ Խան՝ իր առաջին թարգման Յովհաննէս Խանի հետ։ Իսկ նոյն օրը Ն. Սրբազնութեան Բերայի բնակարանը այցելութեան գացած էն Ռուսական, Ֆրանսական, Գերմանական, Ռումանական, Պելժիական, Հելլենական դեսպանները, Աւստրիոյ ընդհ. հիւպատոսը, Պապական նուիրակ Տ. Պոնէթթի, Կայս. անձնական գանձուն նախարար Վահմ. Սագըզ Յովհաննէս էֆ., Քրէտի Լիօնէի տնօրէն Պ. Պլանշընէյ, Լիւսէի տնօրէն Ապտիւրրահման էֆ., Ցարութիւն փաշա, Սեւեան փաշա և ն.։

Այս առթիւ իրենց այցետոմսերը ղրկած են դատական Բարձր. նախարարը և քաղաքապետ Րըտվան փաշա։

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Սրբազան ընկերակցութեամբ Բարկէն Ծ. Վ.ի և Մելիքեան Մկրտիչ էֆ.ի Ցունաց Պատրիարքարանը գնաց, և Նորընտիր տեղապահին շնորհաւորեց Զատկական տօնը և միանգամայն իր տեղապահական ընտրութիւնը։ Փոխանորդ Սրբազանը իր պաշտօնական և անձնական վիճակին համապատասխան պատուով ընդունուեցաւ Ցունաց Պատրիարքարանին մէջ։

ԶԱՏԿԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԸ Ազգ. Պատրիարքարան շնորհաւորական այցելութեան եկաւ Գուլկարաց Էկզարք Տ. Եօսէֆ, ընկերակցութեամբ երկու եկեղեցականներու և իր գործակատարին։ Պատրիարքարանի դռնէն 6 վարդապետներ դիմաւորեցին Ն. Սրբազնութիւնը, իսկ սանդուխին գլխէն դիմաւորեց Ս. Պատրիարքը շրջապատեալ Քաղ. Ժողովոյ անդամներէ, և երկու հոգեւոր պետերը մեծ դահլիճը մտան։ Նոյն պահուն Ս. Պատրիարքին քով կը գտնուէին Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս Արքեպ., Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը ինչպէս նաև Տ. Մկրտիչ Եպսկ. Վեհապետեան։ Ս. Պատրիարքը և Գուլկարաց Էկզարքը Ֆրանսերէն լեզուով Զատկական տօնը իրարու շնորհաւորելէ յետոյ, իրենց քով գտնուող եկեղեցականները փոխադարձաբար իրարու ներկայացուցին։ Քսան վայրկեանի տեսակցութենէ յետոյ, Տ. Եօսէֆ առաջնորդութեամբ եպիսկոպոսներու և վարդապետներու Մայր-եկեղեցի իջաւ և պահ մը աղօթելէ յետոյ մեկնեցաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Էկզարքէն յետոյ, երէկ Ազգ. Պատրիարքարան շնորհաւորական այցելութեան եկաւ Հայ Կաթողիկեայ Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Էմմանուէլեան, ընկերակցութեամբ իր փոխանորդին՝ Տ. Աւետիս Արքեպ.ի ուրիշ վարդապետի մը և գործակատարին։ Պատրիարքարանի դռնէն 6 վարդապետներ դիմաւորեցին Ն. Սրբազնութիւնը, զոր սանդուխին գլխէն ընդունեց Ս. Պատրիարքը՝ շրջապատեալ Քաղ. Ժողովոյ անդամներէ և ընդունելութեան դահլիճը առաջնորդեց, ուր կը գտնուէին Տ. Գրիգորիս և Տ. Գաբրիէլ սրբազանները։ Երկու Պատրիարքները փոխադարձաբար Զատկական տօնը շնորհաւորեցին և 20 վայրկեանի չափ տեսակցեցան Զատկական տօնին. Ցունաց Պատրիարքին հրաժարեցուցման և ուրիշ նիւթերու վրայ և հարկ եղած պատուասիրութիւնները ըլլալէ յետոյ Տ. Պօղոս Ս. Էմմանուէլեան միեւնոյն պատուով մեկնեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ըստ սովորականին տեղի ունեցաւ երէկ կէս օրէն յետոյ, ինչպէս ծանուցուած էր, պատրիարքարանի նորոգուած և կահաւորուած դահլիճին մէջ, կը գտնուէին Կրօն. Ժողովէն Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Յովհաննէսեան, Գաբրիէլ Եպս. Ճէվահիրճեան. Ներկայ էին նաև Տ. Մկրտիչ Եպս. Վեհապետեան, Տ. Դէորդ Եպս. Երէցեան և Քարոզիչ վարդապետներ։ Իսկ Քաղ. Ժողովէն ներկայ էին Սահակ փաշա Ասլանեան, Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Գրիգոր էֆ. Խըրեան, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Էլիաս էֆ. Զոյեան, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան անդամներէն Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան և Գրիգոր էֆ. Էվրէնեան, Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան ինչպէս նաև տեսուչ խորհրդոց, յանձնաժողովոց և Թաղ. Խորհրդոց անդամներ։ Նախ Ցակոբ էֆ.ի Գուրգէն հետեւեալ բանախօսութիւնը ըրաւ.,

«Ամենապատիւ Սրբազան Հայր,

«Ցանուն Օրէնսական Ժողովոյ պատիւ ունիմ Ս. Ցարութեան աօնին առթիւ, ջերմագին շնորհաւորութիւններ մատուցանել Ձեր Բարձր Սրբազնութեան, իբրեւ արժանընտիր Նախագահի Թուրքիոյ Հայոց կեդր. Վարչութեան, և որդիական, ակնածանօք Ձեր օրհնութիւնը հայցել բովանդակ Հայ ժողովրդեան վրայ որ կ՚ապրի, ընդ հովանեաւ Օսմանեան պետութեան, ի ծոց Հայ. Եկեղեցւոյ։

«Ցորդէհեաէ կը սկսի արդի Ազգ. Վարչութեան կրկին ժողովոց և տեսուչ խորհրդոց պաշտօնավարութիւնն, այն է Ձեր Պատրիարքական ընտրութեան առաջին օրէն, աւելի քան չորս տարիէ ի վեր, կարելի չէ անտեսել այն զգալի բարւոքումն որ ազդեց մեծապէս Պատրիարքարանի ընդհանուր վարչական կազմակերպութեան վրայ, սկսեալ գաւառական հովուութեանց վերակազմութենէն որ Խառն Ժողովոյ անւական ջանից առարկայ եղաւ ի սկզբանէ։ Որբոց և կարօտելոց խնամածութիւնն, գործ ոչ նուազ հոգածութեան արժանի, կարելի է առանց վերապահութեան ըսել թէ՝ ոչ մէկ պարագայի մէջ անտեսուեցաւ Ազգ. Վարչութենէն, որչափ կը դիւրեցնէր հասարակաց ձեռնտուութիւնն, ըստ ինքեան պատուաւոր Հայ. ազգին բարեսէր զգացմանց և բարոյական զօրեղ նկարագրին։ Մասնաւորապէս արժան է յիշատակել հանրային անտրտունջ օժանդակութիւնն որ թէև ու թիկունք եղաւ մեր մեծագոյն մարդասիրական հաստատութեան, Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի, վարիչ մարմնոյն գնահատելի ծառայութեանց։ Դպրոցական գործն ալ, որուն կ՚արժէ նուիրել միշտ կարեւոր բաժին մը մեր ամենօրեայ հոգածութենէն, սկսած է տակաւ քայլեր առնել բարւոքման շաւղին մէջ։ Կեդրոնական վարչութեան Ուսումն. Խորհուրդը, համերաշխ գործակցութեամբ կրթական պաշտօնէից, կ՚աշխատի յորդոր ածել հետզհետէ, եթէ ոչ բաղձալին՝ որ պիտի զգացուի յաւէտ դաստիարակութեան գործին մէջ մանաւանդ, կանոնաւորելու միատարրութեամբ ճշմարիտ նախակրթութեան մը աւանդումը մեր մատաղ սերնդին, և բարւոքելու հիմնապէս կրթական աշխատաւորաց դիրքն ու վիճակը։

«Բայց կան տակաւին կարեւոր գործեր որք Ձեր Բարձր. Սրբազնութեան և Կրօն. ու Քաղ. Ժողովոց մշտաեւ զբաղմանց առարկայ կը մնան գտնելու համար իրենց բանաւոր լուծումն, համաձայն Պետական օրինաց և Հայ. Եկեղեցւոյ աւանդութեանց

«Մաղթենք Սրբազանին ինչպէս միշտ. արեւշատութիւն և բարօրութիւն մեր Օգոստ. Կայսեր Սուլթան Աբտիւլ Համիտ Խանի, որոյ միլիօնաւոր հպատակաց մէջ անեղծ հաւատարմութեամբ կ'ապրի Հայ. ազգն ալ՝ պահելով պահպանելով իւր եկեղեցին ու լեզուն, և կը յարատեւէ զարգանալ խաղաղիկ, կայս. կառավարութեան հովանոյն ներքեւ։

«Կարողութիւն կը մաղթեմք և Ձեզ, Սրբազան Պատրիարք Հայր, ինչպէս նաև Ազգ. Վարչութեան Ժողովոց և Խորհրդոց՝ իրենց բազմաչխատ պաշտօնավարութեան մէջ, և կը խնդրեմք այս հանդիսաւոր առթիւ Ձեր Բարձր Սրբազնութենէն՝ յառաջ կայս. Գահոյից մատուցանել Հայ ազգին դարաւոր հաւատարմութեան հաւաստիքը։»

Ապա Բազ. Ժողովոյ Փոխ-Ատենապետ Սահակ փաշա գրեթէ նոյնիմաստ կարճ ատենախօսութեամբ մը Զատիկը շնորհաւորեց և Ս. Պատրիարքին աշխատութեանը մասին իր գնահատումները յայտնելով, վերջացուց իր խօսքը բարեմաղթութիւններ ընելով Ն. Սրբազնութեան համար։ Ցետոյ խօսք առաւ Ս. Պատրիարքը և այս առթիւ թէ Վարչութեան և թէ բոլոր ներկաներու կողմէ իրեն եղած շնորհաւորութեանց համար իր շնորհակալութիւնն յայտնելէ և փոխադարձաբար ինքն ալ զանոնք շնորհաւորելէ վերջ, համառօտ տեսութիւն մը ըրաւ ազգային այլեւայլ գործոց, որբերու, առաջնորդական խնդիրներու և որբանոցներու մասին և յայտնեց թէ Վարչութիւնը իր բոլոր Խորհուրդներով եւ Հոգաբարձութիւններով կոչուած է ազգին բոլոր պէտքերը անտեսելու և կարգադրելու, և Պատրիարքը լոկ ներկայացուցիչ մըն է, որ միշտ կը կարօտի վարչական բոլոր ժողովներու աջակցութեան, հարթելու և անցնելու համար ամէն դժուարութիւններէ և խոչընդոտներէ։ Բացատրութիւններ տուաւ Ազգ. Պատրիարքարանի նորոգութեան մասին, և յիշեց թէ՝ այս գործին մէջ ալ Պատրիարքը մեծ բաժին մը չունի, լոկ յորդոր մը, գրգիռ մը. իսկ բուն գործը ստանձնած էին Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ., Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան և Զարեհ էֆ. Կիւլպէնկեան, մասնակցութեամբ ուրիշ մի քանի հարուստ ազգայիններու։ Եւ աւելցուց թէ՝ միենոյն նորոգման պէտքը ունի նաև Մայր Եկեղեցին, որ բոլորովին աններկայանալի վիճակի մը հասած է և յոյս ունի թէ՝ դարձեալ աջակցութեամբ նոյն հարուստ ազգայնոց պիտի կրնայ այդ նորոգութիւնն ալ գլուխ հանել։ Ապա Ն. Սրբազնութիւնը անցաւ Պատրիարքարանի ելեւմտից խնդրոյն, և յարեց թէ կը յուսայ որ այդ գործն ալ պիտի կրնայ բարւոք կարգադրութիւն մը ստանալ, նորընտիր վարչական յանձնաժողովոյ Սահակ փաշա Աբրահամեան և Գրիգոր էֆ. Խորբեան աշխատութեանց և ազդած վստահութեան շնորհիւ։ Աւելցուց թէ Պատրիարքարանի սնտուկին ներկայ անձուկ վիճակին պատճառն է Ազգ. տուրքի անկանոն գանձումը, կամ աւելի ճիշդ բառով անվճար մնալը։ Սահմանուած 400000 ղշ.էն հազիւ կրնանք 70-80000 ղշ. մը գանձել ըսաւ, որով պաշտօնէութեան վճարումները անկանոն կերպով կ'ըլլան։ Ցետոյ Ս. Պատրիարքը շնորհակալութեամբ յիշելով վերջին անգամ Վեհ. Սուլթանին կողմէ թէ՝ որբոց և թէ Ազգ. Պատրիարքարանի եղած Զատկական դրամական նուէրները, բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ն. Վեհափառութեան կենաց և արեւշատութեան համար։ Բարեմաղթութիւններ ըրաւ նաև Ս. Հայրապետին, բոլոր եկեղեցական դասուն և Ազգ. պաշտօնական ժողովներու, խորհուրդներու և հոգաբարձութիւններու համար։ Տ. Գրիգորիս Արքեպս. ալ Կրօնական Ժողովոյ կողմէ շնորհաւորեց Ս. Պատրիարքը Ս. Զատկի առթիւ, և մաղթեց որ Ն. Սրբազնութիւնը յաջողի աշխատիլ իր նախորդին վրայ կորովի հաստատամտութեամբ և կատարել խղճամտութեամբ, որովհետեւ ազգը իրմէ կ'ակնկալէ իր ամէն գործոց կարգադրութիւնը։ Այս կերպով պաշտօնական ընդունելութիւնը վերջացած ըլլալով, մեծարանքներ եղան ներկաներուն, որոնք յապա այցելութիւն տուին Պատր. փոխանորդ Սրբազանին և Երուսաղէմայ փոխանորդ Տ. Գէորգ եպսկ.ի։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ երէկ երեկոյ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, «Լուսաւորեայ» հանդէսը խաղաղութեամբ կատարուեր է ի ներկայութեան հազարաւոր ժողովրդեան, և Զատկի առաջին առաւօտուն Ս. Յարութեան տաճարին մէջ բարեմաղթութիւններ եղեր են Ն. Կ. Վեհափառութեան համար։ Կիրակի օրը Երուսաղէմայ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին անուան տօնախմբութիւնը ըլլալով, Պատրիարքարանէն և Երուսաղէմատունէն շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղուեցան Ն. Սրբազնութեան։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ այսօր ընկերակցութեամբ եկեղեցականներու ու աշխարհականներու, փոխադարձ այցելութեան պիտի երթայ Հայ Կաթոլիկաց Պատրիարքին և Բուլկարաց Եկզարքին։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութեան ատենապետ Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, և անդամներէն Գրիգոր էֆ. Ալեաներեան, և Տիգրան էֆ. Մանուկեան, ընկերակցութեամբ Յարութիւն էֆ. Ս.. քննիքեանի և բժշկապետ Տքթ. Տաղաւարեանի և Տիգրան էֆ.ի, երէկ Ազգ. հիւանդանոց երթալով բոլոր յարկերը այցելեցին, և գործադրելի բարենորոգմանց մասին խորհրդակցութիւններ կատարեցին։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ
15 Ապրիլ 1901

Ֆրանսական 3% զոցուեցաւ	101.15
Րէժի	322.
Դոնսոլիտ	23.87
Երկաթուղի	114 50
Պանք Օթթոման	544.
Թրամվայ	92.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ.—Սկիւտարի նախնական դատարանի հարցաքննիչ անդամ անուանեցաւ Պոլսոյ նախնական դատարանի հարցաքննիչ անդամ Հիւսէյին Հասիպ պէյ, որուն յաջորդեց Բերայի կառավարչութեան քարտուղար Ալի Րիզա պէյ, որ շրջանաւարտ է իրաւագիտական վարժարանէն։

Պիլանի (Հալէպ) նաիբ անուանեցաւ Պէրգավիզատէ Մուսթաֆա էֆ.։ Տիւզճէի (Գասթէմունի) նաիպ՝ նախկին վարժարանէն շրջանաւարտ Իսմէթ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուլայի Բ. Աստիճան տրուեցաւ Թնդանօթարանի զինուորական ժողովոյ դիւանին միւմէյյիզ Եուսուֆ էֆ.ի, և Տրապիզոնի Իտարէի ժողովոյ Ա. քարտուղար Աբէֆ Հիքմէթ էֆ.ի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ նոյն դիւանին քարտուղար Ֆէհիմ էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Իֆթիխարի սկանակուս պատուանշան տրուեցաւ Դատական նախարար Բարձր. Ապտիւլռահման փաշայի։ Ա. Մէճիտիէ՝ Բրուսոյ Հայնրիճ իշխանին, Ջօր ալ Վօրէշի, և Հօէնլօէ և Շթոլպէրկ իշխաններուն։ Բ. Մէճիտիէ՝ կայս. Բ. զօրաբանակի Բէօթահիայի 12րդ զօրաբաժնին հրամանատար Միրլիվա Ալի Րըզա փաշայի։ Գ. Օսմանիէ՝ քաղաքային և զինուորական ընդհ. վարժարանաց գրավաճառ Կարապետ էֆ. Թէշիշեանի։ Դ. Օսմանիէ՝ Թնդանօթարանի սաիպողական գլխաւորներէն յանձնաժողովին անդամ Ահմէտ Մուխթար պէյի, Դ. Մէճիտիէ՝ Կեսարիոյ վաճառականներէն Ավրամօղլի էֆ.ի։ Ա. կարգի Շէֆգաթ՝ կայս. անձնական բանակին միւշիր Րէուֆ փաշայի տիկնոջ, և ընդհ. զինուորական վարժարանաց քննիչ Ֆէրիգ Իսմայիլ փաշայի մօրը։ Բ. Շէֆգաթ՝ Բարձր. Մեծ. Եպարքոսին թոռնուհիին, և ոստիկանական նախարար Վեհմ. Շէֆիք պէյի հարսին։

ՇՔԱԴՐԱՄ.— Լիյագաթի արծաթ շքադրամ տրուեցաւ Վանայ նահանգին Տէֆթէրտար Իսմայիլ Րաիֆ էֆ.ի։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ տեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ բնաւ փուլ չփակցուած պիտի նկատուին այն բոլոր նամակները, որոնք դրոշմահման զրկուելով հանդերձ ներքին գաւառներու յատուկ փուլ կը կրեն, և կամ ներքին գաւառները զրկուելով հանդերձ դրոշմահմանի յատուկ փուլ փակցուած է վրանին։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻ շինութեան յանձնաժողովը կը ծանուցանէ թէ Զադըրճըլար կոչուած պողոտան ծածկել կը հրամայէ կայս. Իրատէ մը տեղւոյն խանութպաններուն խնդրանաց վրայ։ Ասոր համար ծախք կ'ենթադրուի 151900 ղշ. որ պիտի գանձուի կալուածատէրներէն՝ համեմատութեան հաշուով։ Ուստի նոյն կալուածատէրները կը հրաւիրուին թէ յիշեալ գումարէն իրենց ինկած բաժինը, և թէ իրենց խանութներու շինութենէն անվճար մնացած պարտքը հատուցանել վերոյիշեալ յանձնաժողովին։

ՀՐԱԺԱՐԵՑՈՒՑՈՒՄ ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մայրաքաղաքիս Յունարէն թերթերը նոր մանրամասնութիւններ կուտան Յունաց Տ. Կոստանդիանոս Պատրիարքին հրաժարեցուցման պարագաներուն վրայ։

Խառն ժողովոյ նորընտիր 4 անդամներու ընտրութիւնը վաւերացնող թէզքէրէն Յունաց Պատրիարքարանին յանձնուելէն ետքը, Սինոդի և Բազ. Ժողովի անդամները գումարումներ ընելով սկսան խորհրդակցութիւններ կատարել։ Երեքշաբթի օրը յիշեալ ժողովները օրէնքին է. յօդուածին համաձայն, գումարուեցան նախագահութեամբ Սինոդին նախանդամ Եփեսոսի մետրոպոլիտին, և պահանջեցին Պատրիարքէն որ հրաժարականը տայ, «որովհետեւ իր ֆիզիքական և մտաւորական ոյժերը անբաւական էին։» Սակայն Տ. Կոստանդիանոս Պատրիարքը մերժած ըլլալով երկու ժողովները 6ի (բացական) դէմ 14 ձայնով Պատրիարքը հրաժարեցուցին և խնդիրը անոր իմաց տուին։ Այս մասին պատրաստուած մազպաթան Բ. Դրան հաղորդուեցաւ յաջորդ օրը։ Կայս. կառավարութիւնն ալ կրօնից տեսուչ Զիյվէր պէյի միջոցաւ համաձայնութիւն մը գոյացնել ուզեց, սակայն 14 ձայնի մեծամասնութիւնը պնդելով Պատրիարքին հրաժարեցուցման վրայ, բարեկամական յորդորներ տրուեցան Տ. Կոստանդիանոսի, հրաժարելու և այսպէսով իր ազգութիւնը անաղարտ պահելու համար։ Ընդհակառակն Պատրիարքը ոչ միայն չհրաժարեցաւ, այլև մասնակցեցաւ կրօնական արարողութեանց, և յանդիմանութիւններ ուղղեց մեծամասնութեան ու մետրոպոլիտներուն, ըսելով թէ անոնք կը թերանան իրենց կրօնական պարտաւորութեանց մէջ։ Ասոր վրայ մեծամասնութիւնը պաշտպանեց թէ՝ հրաժարեցուցեալ Պատրիարքը օրինաց դէմ կը գործէ, կրօնական արարողութեանց մասնակցելով և նոյն իսկ յանդիմանութիւններ ուղղելով։

Վերջապէս մեծամասնութեան որոշումը կայս. կառավարութեան կողմէ վաւերացուած ըլլալով, Դատական պաշտօնեան Կրօնից տեսուչ Զիյվէր պէյ ուրբաթ օրը Ֆէնէր երթալով Պատրիարքին հրաժարեցուցման պաշտօնագիրն յանձնեց։ Այդ պաշտօնագրին ընթերցումէն ետքը, Պրուսայի մետրոպոլիտ Տ. Նաթանայէլ երկու ժողովներուն կողմէ Պատրիարքական Տեղապահ նշանակուեցաւ, և յետոյ զանազան կարգադրութիւններ եղան 40 օր ետքը նոր Պատրիարքին ընտրութեան համար կազմուելիք ընտրողական ժողովին Պոլսոյ թաղերուն և գաւառներուն կողմէ կարգուելիք ներկայացուցիչներու ընտրութեան նկատմամբ։

Պատրիարքին կուսակից եղող 6 ժողովականներն են՝ Եանեայի, Ամասիոյ, Լէֆկէայի և Քարաֆերիէյի մետրոպոլիտները. և Եանքօ Մամօբուլօ ու Զախարիադի էֆ.ները։

Ընտրողական ժողովին մեծամասնութիւնը կ'ուզէ նախորդ Պատրիարք Տ. Եովակիմ Գ.ը Պատրիարք ընտրել։ Ընտրութիւնը պիտի կատարուի հաւանաբար յունիս 12ին։

ՏԵՂԱՊԱՀԻՆ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄԸ

Յունաց Պատրիարքական տեղապահ Տ. Նաթանայէլի ընտրութիւնը ծանուցանող մազպաթան ուրբաթ օրը պատրաստուելով Զիյվէր պէյի յանձնուած է, որ այդ գիրը կայս. պալատ տարաւ։

Ուրբաթ իրիկուն Զիյվէր պէյ Ֆէնէրի Պատրիարքարանը դառնալով, ժողովականներուն հաղորդեց այն կայս. Իրատէն, որ կը վաւերացնէ տեղապահին ընտրութիւնը։

Յունաց Տիեզերական Պատրիարքութեան տեղապահ Տ. Նաթանայէլ շաբաթ առաւօտ Մեծ-Լողոթէթ Արիսթարքի պէյի հետ կայս. պալատ գնաց, իր երախտագիտական զգացմանց հաւաստիքը մատուցանելու յառաջ կայս. Գահոյից։ Ն. Սրբազնութիւնը յետոյ Բ. Դուռը երթալով յաջորդաբար այցելեց Մեծ-Եպարքոսին, Դատական Նախարար Ապտիւլռահման փաշայի և Ներքին Գործոց Նախարար Մէմտուհ փաշայի։

ԶԱՏԻԿԸ ՖԷՆԷՐԻ ՄԷՋ

Զատիկը մեծահանդէս արարողութեամբ կատարուեցաւ Ֆէնէրի Պատրիարքարանի եկեղեցւոյն մէջ, ուր կիրակի օրը արարողութեանց նախագահեց նորընտիր տեղապահ Տ. Նաթանայէլ։ Ներկայ էր խուռն բազմութիւն, ինչպէս նաև Ռուսիոյ, Սերպիոյ, Յունաստանի և Սեւ Լեռան դեսպանները, դեսպանական պաշտօնեաներ և Յոյն երեւելիներ։ Կրօնական պաշտօնատարներէն ետքը տեղապահ Նաթանայէլ, իր շուրջը ունենալով մետրոպոլիտները, Պատրիարքարանի ընդունելութեանց դահլիճը առաջնորդուեցաւ, ուր բանախօսութիւն մը արտասանելով, բարեմաղթութիւնները ըրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։

—Յունաց Պատրիարքարանին կողմէ Զատկի առթիւ չէօրէքներ, և ոսկեզօծ և ուրիշ գոյնզգոյն հաւկիթներ մատուցուած կայս. պալատ, չքեղ կերպով զարդարուած կողովներով։

Յունական Զատիկը

—Բերայի Այ-Թանայիս եկեղեցիին կրօնական արարողութիւններէն անմիջապէս ետքը, եկեղեցական թափօր մը կազմուելով նոյն եկեղեցւոյ քարոզչին նախագահութեամբ, հանդիսաւոր գնացքով մը եկաւ Բերայի կառավարչութեան պաշտօնատան առջև, և ընդունուեցաւ կառավարիչ Համտի պէյի, ոստիկան-զօրաց հրամանատար Հիւսէյին փաշայի, ոստիկանական ժողովոյ նախագահ Մէհմէտ պէյի և ուրիշ պաշտօնատարներու կողմէ։ Ոստիկաններ, քաղաքապահական պաշտօնեաներ, զօրքեր և ոստիկան-զինուորներ բարեւի կեցած էին։ Քարոզիչ Տ. Տիմոթէոս բանախօսութիւն մը արտասանեց, և աղօթքներ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին կենաց համար։ Ի վերջոյ իրաւագիտական վարժարանի աշակերտներէն Նիքօլի էֆ. քերթէն բանախօսութեամբ մը թուեց Վեհ. Սուլթանին՝ Յոյն հասարակութեան հանդէպ ցոյց տուած շնորհները։ Հարկ չէ ըսել թէ խուռն բազմութիւն հաւաքուած էր այս հանդէսը դիտելու համար, և շրջակայ շէնքերու պատուհանները լեցուած էին երկսեռ դիտողներով։ Նմանօրինակ հանդէսներ եղան Թաքսիմի, Վոյվոտայի և Աղիզիյէ պահականոցներուն առջև։

—Զատկի առթիւ բոլոր դեսպանները կիրակի օրը շնորհաւորական այցելութիւն տուին Ռուս դեսպան Պ. Զինովիէվի։

—Զատկի առթիւ հրացէն պարպելու յոռի սովորութիւնը այս տարի ալ ունեցաւ իր հետեւանքները, մասնաւորապէս Բերայի մէջ, և զանազան առաւել կամ նուազ ծանր արկածներ ալ տեղի ունեցան։ Բերա Ասմալը Մէսճիտի կողմը Ալֆրէտ անուն մէկը ատրճանակ պարպելու պահուն ձեռքի բութամատը վիրաւորուեցաւ։ Բանկալթըի Խրիսթօ՝ Քալօնճի-Գուլլուգի կողմը հրացէն պարպելու միջոցին ձեռքերուն մատները կտրուեցան։ Թաքսիմի կողմը տան մը սպասուհին կիրակի առաւօտ Նարունջ ատելու միջոցին, պարպուած հրացէնի մը գնտակը սրունքին դպելով, խեղճը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Ղալաթիոյ մէջ փոքրիկ աղջիկ մը ձախ աչքին տակէն վիրաւորուեցաւ։ Ֆաթըրպիւզի մէջ ալ կիրակի առաւօտ Թօտօրի անուն մէկը սրունքէն վիրաւորուեցաւ, և հրացէն պարպողը ձերբակալուեցաւ, եւն. եւն։

ԱՆԳԼ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ անդամներուն ի պատիւ, ինչպէս գրած էինք, ուրբաթ գիշեր Եըլտըզի կայս. պալատան մէջ փայլուն հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Այս առթիւ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Ա. կարգի Շէֆգաթ պատուանշանը շնորհել պատուիրակութեան պետին կնոջ Լէտի Ուոլզլիի և Բ. կարգի Շէֆգաթ՝ աղջկանը Օր. Ուոլզլիի։ Կատարուած ընդունելութենէն ետքը, Լորտ Ուոլզլի հրաժեշտ առաւ Վեհ. Սուլթանէն, իր Վեհապետին և իր կողմէ, մայրաքաղաքիս մէջ իրեն եղած ամենաջերմ ընդունելութեան համար։

—Պատուիրակութիւնը շաբաթ օրը ներկայ գտնուեցաւ Անգլ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Գնդ. Բոնսըմպիի և կնոջը կողմէ տրուած ճաշի մը։

Մեկնումը.— Ինչպէս նախապէս գրուեցաւ, Անգլ. պատուիրակութիւնը կիրակի օրը մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ։ Նոյն օրը ժամը 5ին միջոցին, պատուիրակութեան բոլոր անդամները, ընկերակցութեամբ հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշայի և Հարիւրապետ Նէտիմ պէյի, պալատական կառքերով Թօփհանէի քարափը իջան, ուրկէ Րէհպէր շոգեմակոյկով Իմօճէն պահականաւը գացին։ Կայս. պալատան արարողապետ Ղալիպ պէյ եւս Թօփհանէի քարափը կը գտնուէր նոյն միջոցին, ողջերթ մաղթելու։ Լորտ Ուոլզլի շոգեմակոյկ մտնելէ առաջ յատկապէս խնդրեց Ղալիպ պէյէն, իր խորին երախտագիտութիւնը յայտնել Վեհ. Սուլթանին՝ Պոլիս գտնուած միջոցին Ն. Կայս. Վեհափառութեան կողմէ եղած համակիր ընդունելութեան և հիւրընկալութեան համար։ Անգլ. դեսպանն եւս մինչեւ քարափ եկած էր, ողջերթ մաղթելու Լորտ Ուոլզլիի և պատուիրակութեան միւս անդամներուն։

Իմօճէն պահականաւը նաւահանգիստէն մեկնելով, ժամը ութին միջոցները հասաւ Հէրէքէ։ Կայս. Անձնական Գանձուն նախարար Վեհմ. Սագըզ Յովհաննէս էֆ., որ երէկ առաւօտ մայրաքաղաքէս Հէրէքէ գացած էր, ինչպէս նաև ուրիշ պաշտօնատարներ, Հէրէքէի մէջ դիմաւորեցին Անգլ. պատուիրակութիւնը, որ այցելեց կայս. գործարանը։ Ի վերջոյ կայս. Իրատէի մը համաձայն նախարար Վեհմ. Սագըզ Յովհաննէս էֆ.ի կողմէ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ նոյն պատուիրակութեան։ Իմօճէն նոյն իրիկունը մեկնեցաւ Հէրէքէէն դէպի Մուտանիա, ուր կանգ առաւ, և ուր ցամաք ելան պատուիրակութեան անդամները, Պրուսայի նշանաւոր վայրերը այցելելու համար։ Իմօճէն կանգ պիտի առնէ նաև Դարդանէլի առջեւ, որպէսզի պատուիրակութեան անդամները կարենան դիտել Տրովադայի աւերակները։ Անկէ վերջը պատուիրակութիւնը պիտի երթայ այցելել Մոնդ-Աթոսը, և մինչեւ հոն հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշա պիտի ընկերանայ պատուիրակութեան։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է 100 ոսկիի գումար մը շնորհել Ֆաքանիներու նախկին աշակերտներու ընկերակցութեան, որ մտադիր ի նպաստ Ֆըրանսէզի մէջ ներկայացում մը պիտի տայ։

ԿԱԹՈԼԻԿ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Վիեննական թերթերը կը ծանուցանեն թէ՝ Պապը պատուոյ շքադրամ մը հաստատած է Երուսաղէմ գացող երկսեռ կաթոլիկ ուխտաւորներու համար։ Այս շքադրամը մէկ աստիճան պիտի ունենայ։ Պղնձէ պիտի ըլլայ մէկ անգամ միայն Երուսաղէմ ուխտի գացողներուն տրուելիքը. իսկ արծաթէ՝ մէկէ աւելի անգամ ուխտի գացողներուն տրուելիքը։ Բարձրաստիճան անձնաւորութեանց համար այդ շքադրամը ոսկիէ պիտի պատրաստուի, և կուրծքին ձախ կողմը պիտի կախուի, սեւ և դեղին ժապաւէնով մը։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան նոր պահականաւը, Բյանէֆ, մայրաքաղաքս հասաւ։ Ունի 80 նաւաստի և զանազան մեծութեամբ 10 թնդանօթ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՐԷԺԻԻՆ Թուրքերէն թղթակցութեանց դիւանապետ և նշանաւոր գրագէտ Խալիտ Զիյա պէյ պիտի վարէ նաեւ այդ վարչութեան ընդհ. քարտուղարի և ընդհ. անօրէնութեան թարգմանի պաշտօնները։

ԶԷՅԹՈՒՆԻ և շրջականներուն մէջ սկըսուած զինուորական կայաններուն շինութիւններն աւարտած են։ Կայս. Իրատէով ճամբաներու ապահովութեան համար Հալէպի և Իսկէնտէրունի ճամբուն վրայ երեք զինուորական կայաններ ալ պիտի շինուին։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Սօֆիայէն Պէրլին քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ՝ Պուլկարիոյ Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ եղած հրամանի մը համաձայն, ոստիկանութիւնը սկսած է երկրին հիւսիսային-արեւելեան գաւառներուն մէջ թափառող և կամ որոշեալ գործ մը չունեցող բոլոր օտարականները ձերբակալել և երկրէն արտաքսել։

—Կը հերքուի այն զրոյցը թէ՝ Սօֆիայի Պուլկարական քոմիթէին նախագահ Պ. Սարաֆօֆ, որ վերջերս ձերբակալուած էր, ազատ արձակուած է։

—Կ'ըսուի թէ Սօֆիայի նախորդ ոստիկանապետ Պ. Պասմաճիէֆ պաշտօնանկ եղած է, ընկերութիւններուն հանդէպ թոյլ ընթացք մը բռնած ըլլալուն համար։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի դիմումներուն վրայ, հրաման զրկուած է Եանինէի, Սելանիկի և Մանասթըրի կուսակալութիւններուն, հոն գտնուած մէկքանի Յոյն եկեղեցիներու վերաբացման համար Զատկական տօներէ առաջ։

ԲԵՐԱՅԻ Յունաց Այ-Քոնստանդին եկեղեցիին մէջ ուրբաթ գիշեր Թաղումը կատարելու արարողութենէն առաջ արկած մը պատահեր է։ Խռնուած բազմութեան վրայ եկեղեցիին վերէն դիպուածով ջերմոցին մէկ քանի խողովակները վար ինկեր են, որոնցմէ չմնալու համար կերպ մը անձերը մէկզի քաշուեր են։ Ասկէ աղմուկ մը յառաջ եկեր է, և բազմաթիւ անձեր, կիներ եւ աղջիկներ լալով պոռալով դուրս նետուիլ ուզեր են, այնպէս որ մեծ դժուարութիւններէ ետքը միայն կրցեր հանդարտելով արարողութիւնները շարունակուեր են։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ պաշտօնատան մէջ աղջիկ օրը հանդիսաւորապէս սկսաւ Քօլի-փօսթալի ընդունելութիւնը. այս առթիւ ճառախօսութիւններ եղան.

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ շաբաթ օրը մայրաքաղաքէս Թէհրան կը մեկնի չորս ամիս արձակուելով։ Սօֆիայի պարսկական հիւպատոս Սատըգ-իւլ-Միւլք այս միջոցին պիտի վարէ դեսպանատան գործերը։

ԹԷՄԼԻԹԹԻՒԻ տուրքին ենթակայ պիտի ըլլան յայտնհեալ երկաթուղիներու եւ ծխախոտի Րէժիին պաշտօնեաները։

ՀՌՈՄԻ թերթ մը կը հաւաստէ թէ Լա-Հէյի Իտալական դեսպան Պառոն տը Քավանիա կ. Պոլսոյ դեսպան պիտի անուանուի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ուրբաթ օրուան նիստին մէջ անդամակիցներէն մին ծանոյց թէ Նիւ-Եորքի բժիշկներէն միոյն յաջողակութեան վրայ, յառաջիկայ մայիս 6ին (Ն. Տ.) բժշկական համաժողով մը պիտի գումարուի Ուաշինկթընի մէջ, և մասնաւորապէս պիտի քննէ լուսնոտութիւնը և անոր դարմանման եղանակները։ Նիւ-Եորքցի բժիշկը մասնաւորապէս կը յանձնարարէ մարմնական շարժումներ ընել տալ լուսնոտներուն։ Ամերիկայի մէջ մասնաւոր հաստատութիւններ կան լուսնոտներու։ Գերմանիոյ և Անգլիոյ մէջ նոյնպէս հաստատութիւններ հիմնուած են, և Ֆրանսայի և ուրիշ երկիրներու մէջ յատուկ ուշադրութեամբ կ'ուսումնասիրուի լուսնոտներու բուժման եղանակը։

ՉԵՂՆ ՅԱՇՏՕՆԵԱՅ.— Չէքմաճալման հրամանագիր տրուած է Պոլսեցի Րագըպ էֆ.ի դէմ, որ Եէն պազարի հեռագրական պաշտօնեայ է և 15585 ղշ.ի գումար իւրացուցած ըլլալու ամբաստանութեան տակ կը գտնուի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Սելանիկի մէջ կիրակի գիշեր երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցում մը զգացուեր է արեւելքէն արեւմուտք ուղղութեամբ։ Բարեբաղդաբար չորս երկվայրկեան միայն տեւեր է, և ո և է վնաս չէ պատճառեր։

ՆԻԱԶՈՒՐԴ.— Տովայի պաշտօնատան պէտք եղած թուղթ նուազուրդը պիտի սկսի մէկ քանի օրէն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

ՎԻԵՆՆԱ, 14 ապրիլ.—Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը այս առտու հոս հասաւ, և կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր, արքեդուքսերուն, և պալատական և կառավարական պաշտօնատարներու կողմէ։ Շատ մտերմական ողջոյններ փոխանակուեցան։ Կայսրը և իր հիւրը Հօֆպուրկ գացին, իրենց ճամբուն վրայ խռնուած ամբոխին համակրական ցոյցերուն մէջէն։

—Կայսրը և գերման գահաժառանգը այցելութիւններ փոխանակեցին։ Կէս օրէն վերջ գահաժառանգ իշխանը յանուն Վիլհէլմ կայսեր ծաղկեպսակներ դրաւ Էլիզապէթ կայսրուհիին, գահաժառանգ Րօտօլֆ իշխանին և Ալպէրդ արքեդուքսին գերեզմաններուն վրայ։ Ցետոյ արտաքին գործոց պաշտօնատունը երթալով, այցետոմսը ձգեց Կոլուխովսքի կոմսին։ Իրիկուան ժամը 5ին հանդիսաւոր հացկերոյթ տրուեցաւ ի պատիւ նոյն իշխանին, որուն կենաց բաժակ պարպեց Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը, որ իր հաւատարիմ զինակից եղբայրը կոչեց Գերման կայսրը, և յոյս յայտնեց թէ Գերմանիոյ գահաժառանգին այս այցելութիւնը աւելի պիտի ամրացնէ կայս. երկու տուներուն լաւ յարաբերութիւնները և անոնց քաղաքական մտերմութիւնը։ Գերման իշխանը ջերմագին բառերով շնորհակալութիւն յայտնեց։ Ըսաւ թէ երբեք չպիտի դադրի երախտագէտ ըլլալէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր, և յարեց թէ իր միակ բաղձանքն է միենոյն ժամանակ իր հօրը զինակից եղբօրը յայտնել իր հաւատարմութիւնը, յարգանաց և մտերմութեան բարեկամական զգացումները՝ հանդէպ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր և անոր Տան։ Զգացումներ որոնք արդէն աւանդութիւններ դարձած են Գերմանիոյ կայսերական Տան համար։ Իշխանը խօսքը վերջացուց «կեցցէ՛ Ֆրանց Եօզէֆ կայսր» գոչելով։ Կայսրը և Գերման գահաժառանգ իշխանը կայս. Օբերային մէջ ներկայ գտնուեցան հանդիսաւորապէս տրուած ներկայացման մը։

ԹՈՒԼՕՆ.—Թուլօնի իշխանութիւնները հացկերոյթի հրաւիրուեցան Սպանիական Բէլայօ զրահաւորին մէջ։ Սիրալիր բաժակաճառեր արտասանուեցան այս առթիւ։

Փոթորիկը քիչ մը հանդարտած ըլլալով, Իտալական տորմիղը այս առտու Թուլօնէն մեկնեցաւ խանդավառ ցոյցերու մէջէն։

ՎԵՆԵՏԻԿ.— Գերման վարչապետ Կոմս Պիւլով Պերլին վերադարձաւ։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 15 ապրիլ.— Բերլինէն կը հեռագրեն թէ դեսպաններու և չինական լիազօրներու միջեւ բանակցութիւնները պիտի աւարտին վեց շաբաթէն։ Ռուսիա 450 միլիոն ֆր. տուգանք կը պահանջէ, Ֆրանսա 200, Գերմանիա 350, Անգլիա 120, Մ. Նահանգները 125, Ճապոն 150, և Իտալիա, Աւստրիա և Սպանիա 50ական միլիոն ֆր.։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻ
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

ԹԷ ՈՐ Կ՚ՈՒԶԷՔ

ՄԲՈՂՋ ԱՄԱՌՆ ԱՌԱՆՑ ԿԱԹԻԼՄԻ ԱՐԻՒՆ ՏԱԼՈՒ

6 ամիս չորունակ չորածի միջատներուն ձեռքէն ազատուիլ և ձեր մարմինը առողջ պահել։

Կայ միջոց մը, այն ալ մէկ դահեկանի վճարումն է։

Եւ այս եզական փոշին պիտի գտնէք Կէօփր-Փազարի գլուխը (Զարշը գարուսը), Լ. Կիւմիւշեանի Սոլիմանիյէ ծանօթ դեղարանը։ 30—1

ՓՈՒԹԱՑԷՔ ԳՆԵԼՈՒ

ՑԷՖԻՐՍ հանրածանօթ լուսանկարչատունը (Թ. Թարգուլ և Ա. Գավճեան) այս անգամ իր նախորդ տեղէն փոխադրուած է Պօն Մառչէին դիմացը Այլանվերար բնակարանին քով գտնուած նոր շէնքը։ Ցէֆիւս լուսանկարչատունը այս նոր շէնքին մէջ կ՚արժէ անգամ մը տեսնել, որովհետև ոչ թէ լուսանկարչատուն այլ Արեւելեան թանգարան մը դարձած է։

ՀԱՅՏՆԸՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

479, Բերա, Մեծ-Փողոց 479

Կանանց և արանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ասուեղէններ և վերջին նորաձևութիւններ։ 15—13

Օ Լ Ի Օ Ն
ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 336—340

Մետաքսեղէններ, բրդեղէններ, Դանթէլ, Պասըմանթըրի, կանանց պատրաստ վերարկուներ, ճերմակեղէններ, ևն.։

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ

Վճռէ է 15—7

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԵՂՈՐԷՑ
Ա. ՆԱԶԱՐԵԱՆ

ԱԺԱՆ, ԹԱՐՄ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ԴԵՂԵՐ

ԱՆՊԱԿԱՍ ԸՆՏԻՐ

Յիշեալ մեծ մթերանոցը որ քանի տարիէ ի վեր հաստատուած է Նէնի Ճամիի հրապարակը Մըսըրը խանին մէջ, թիւ 2, 3, 4, իր դեղերուն աժանութեամբը և ընտիր տեսակներովը կարող է մրցիլ բոլոր նմանօրինակ հաստատութիւններու հետ։ Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնները կը կատարուին կարելի եղածին չափ փութով և խնամքով։ Ա. Նազարեան էֆ. ամէն միջոց ձեռք առած է իր յաճախորդները գոհ թողելու համար։ 50—23

ԿՕՇԻԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Տ. Հ. ԲՈՒԼԼԱՔ ԵՒ ԸՆԿ.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՎԻԵՆՆԱ

Տ. Հ. Բոլլաք և ընկերութեան կօշիկի գործարանը որ արդէն Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 376, վաճառատուն մը ունէր, իր բազմաթիւ յաճախորդները գոհացնելու համար Ղալաթիա, Գարագիւզ, Խավեար խանի մօտ թիւ 17 մասնաճիւղ մը բացած է։ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ՎԱՅԵԼՉԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

Ծանօթ.—Կօշիկի իւրաքանչիւր զոյգ կըրունկին վրայ կը կրէ իր գինը, ո և է դժգոհութեան տեղի չտալու համար։ 12—14

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH & MERCANTILE
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1800ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	14,409,089:10.1	» »
1899ի հասոյթը	3,073,226.13.11	» »

NORTHERN INSURANCE COMP.
ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1836 ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	5,509,273	» »
1899ի հասոյթը	1,187,296	» »

Այս ընկերութիւնք հաւաքաբար իրենց ընծայած բացարձակ վստահութեան հսկայ դրամագլխի և պահեստի գումարաց տեսակէտով հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններ կ՚ընդունին շէնքերու, կարասեաց, վաճառքի ևն. ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆՈՎ, ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ, ՔԱՆ ՈՐ ԵՒԻՑԷ ԱՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԱՏԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ

Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԵՍՈՒՆ ԶՈՐՍ ՄԻԼԻՈՆ Անգլիական ոսկին կ՚անցնի։

ՄԱՐԻԹԱՅՄ — MARITIME INSURANCE Co.
ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500,000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՕՍՄ. ՈՍԿԻ 110,000

Այս ընկերութիւնն եւս շոգենաւաց եւ առագաստանաւուց մէջ բեռցուած ապրանքներն եւ դրամածրարներն ինչպէս նաեւ ամէնուրեք թղթադրամ ուղղարկուած ինչքերը խիստ շահաւէտ և օգտակար պայմաններով կ՚ապահովագրէ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ, Գ. Ե. ՍԵՐՈԲԵԱՆ.— ՂԱԼԱԹԻԱ ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ՓԱՇԱ ԽԱՆ ԹԻՒ 22

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրաւաց արտօնեալ։
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ։
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37։
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

1898 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին	34,775,462 Ֆր
Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է աւելի	164,172,000 »

Քննիչ ընկերութեան յարեւելս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ կրայ (Մուստաֆա հէն տեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՌԷՊՊԷՆ

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշայի ճամբան, Թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ չաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատանս յանձնարարուած անոյշները և զանազան շաքարեղէններ մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ քանոնք և ուրիշ տեսակ չաքարեղէններու նախամթերք մը։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները չափաւոր են։ 104—23

ԳԻՆԻ, ՕՂԻ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔ ԽՆԴՐՈՂՆԵՐ ԴԻՄԵՆ
ԻԶՄԻՐ, Հայոց Առաջնորդարանի փողոց

ՄԵԾ ԳԻՆԵՏՈՒՆ ԳՈՒՇ ԱՏԱՅԻ

Այս հանրածանօթ գինետան մէջ կը գտնուին Գուշ ատայի զուտ խաղողէ շինուած գիններ, օղի, քօնեաք, և ամէն տեսակ մաւթիքա։

ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ՏԱՐՈՒԱՆ ԳԻՆԻՆԵՐ

Կ. Պոլսէն և գաւառներէն եղած խնդրանքներ—մեծ կամ փոքր քանակութեամբ—անմիջապէս ճշդութեամբ ու արագութեամբ կը կատարուին։

Գիները ԽԻՍՏ չափաւոր

Նամակով պէտք է դիմել

ՍՏԵՓԱՆ Մ. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Հայոց Առաջնորդարանի փողոց, ԻԶՄԻՐ 35—8

Օրինակի համար, 80 ղչ. ապրանք գնողը 20 ղչ. կանխիկ և Պոլսէն համար թը 5 կամ ամիսը 20 ղչ. պիտի վճարէ։ 160 ղչ.ի գնողը 40 ղչ. կանխիկ և շաբաթը 10 կամ ամիսը 40 ղչ. պիտի վճարէ։ Եւ այսպէս շախունակարար, այն հաւանաւութեամբ։

ՈՒԷՍԹԸՐՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հատուցուած վնասներու գումարը	անգլ. ոսկի	6,000,000
Պատրաստ դրամ և տարեկան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000

(… 100,000էն աւելի չէ)

ՈՒԷՍԹԸՐՆ Ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ՚ապահովագրէ, վնասները տեղւոյն վրայ և անյապաղ կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պաղճէգաբու, Անանիաափ Խան թիւ 20 21-22։

Գաւառաց մէջ գործակալութիւններ կը …

ԾԱՆՕԹ.— Տեղւոյս կ՚ն ծանօթ Ֆրանս. եւ գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գոյքը իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100%էն աւելի չէ, մինչդեռ «Ուէսթըրն»ինը 125% է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ՚ընծայէ իր մրցակիցներուն վրայ։

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828 - 1829ԻՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1899 տարւոյ վերջը հատուցած վնաս	240 միլ. Ֆր.
1899ին գանձուած ապահովագին	19½ » »
Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	105 » »
Ապահովագրուած դրամագլուխ	18 միլիառ Ֆր.

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1899 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	99 միլ. Ֆր.
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	253 » »
Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	150 » »

որ ընթացիկ ապահովագրութիւններու գումարին հետ կը համեմատի 60% ինչ որ «ԻՒՆԻՕՆ»ի ապահովագրուողներուն մեծ երաշխաւորութիւն մը կուտայ, ՈՐՈՒ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՈՒՐԻՇ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՎ։

Արեւելքի համար զեղչուած գիներով մասնաւոր սակացոյց։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ոևէ ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարումը, որով «ԻՒՆԻՕՆ»ի ապահովագրուողները ՁԵՐԾ են այն վտանգներէն եւ յառաջաբերութիւններէն, որոնց կ՚ենթարկուին մինչ այն անձերը որ Շահաբաժիններու կուտակման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՑ ԵՒ ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ՚ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի տնօրէնութեան կեդրոնատեղին՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Օսմ. Պանքային դիմացը, Թահթապրուն խանը։ Գործ.ք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են. և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

Բերա, Շիշլիի ճամբայ, Ղալաթա—Սէրայի դիմաց։

Ղալաթա, Սինկէր խան, Թիւնելին առջեւ, և Թրամուէյի կայարանին դիմաց։

Պոլիս, Սուլթան-Համամ թիւ 2, և Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի սթասիոն թիւ 13։

Կեղծիքներէ զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (79)

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

ՄԱՍՆ Ա.
ԴԱՐՈՒ ՄԸ ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

ԺԴ.
ՀՕՐ ՄԸ ԱՆԶԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ինչո՞ւ համար…։ Հը՛, յայտնի է։ Յետոյ ի՞նչ բացատրութիւն պիտի տար։ Ճամրկաւ մարդ առանց պատճառի ուրիշին չի զարներ։

Կրնար ըսել թէ անկլութենէ մղուած զարկած էր, որովհետեւ ժիւստիա ոճրագործ մըն էր։ Բայց ի՞նչ էր այդ ոճիրը։ Հարկ պիտի ըլլար Մառիի ամօթը երեւան հանել։ Պատանին Մառին կը սիրէր գրեթէ Հորթսի, եղբօրը չափ։ Հետեւաբար որոշած էր լուռ մնալ։

Բայց հիմայ ի՞նչ պէտք էր ընել, ինչպէս արգիլելու էր Սուլպիզը, իր ծրագիրը ի գործ դնելէ։

Երբ Ռոլան այս մտածումներուն մէջ սուզուած տունէն դուրս կ՚ելլէր, յանկարծ Մառի իր դէմն ելաւ։ Ցիմար աղջիկը հանդարտ երեւոյթ մը առած էր։

Մառի ժպտեցաւ Ռոլանի, որ տակէ քաջալերուած անոր մօտեցաւ, ուզելով ինքզինքը ճանչցնել։

—Մառի՛, Մառի՛, ըսաւ պատանին։

Եւ անոր երկու ձեռքերը բռնելով գորովանօք սեղմեց և տաք զայն գրկելով ճակտին վրայ եղբայրական համբոյր մը դրոշմեց։

—Մառի, յարեց Ռոլան, ինքզինքդ հաւաքէ, խելքդ գլուխդ բեր… ինծի համար։ Այնպէս պէտք է սիրական քոյրիկս, անուշիկ քոյրիկս, անս անհնալի, սարսափելի ոճիրով մը կ՚ամբաստանեն զիս, որ քու եղբայրդ եմ։ Հասկցա՞ր հիմայ, խօսէ ուրեմն…, ըսէ որ այդ ամբաստանութիւնը ճիշդ չէ…։

—Ո՛չ, ո՛չ, սխալ է, ճիշդ չէ, մրմնջեց Մառի։

—Կը հասկնաս զիս, այնպէս չէ՞, Մառի։

—Այո՛, այո՛, կը հասկնամ…

—Ա՜հ, Աստուա՛ծ իմ, գոչեց Ռոլան անհուն յոյսով մը լցուած, իցի՜ւ թէ խելքը գլուխը գար։

Եւ մինչ զայն գգուելով յարեց.

—Մառի, կը ճանչնա՞ս զիս…։

—Այո՛, այո՛, կը ճանչնամ…

—Քու եղբայրդ եմ, քու բարեկամդ եմ…։

—Իմ եղբայրս, իմ բարեկամս…

—Ըսէ ուրեմն հօրդ թէ՝ իմ վրայ այդ տեսակ կարծիք մը ունենալն իսկ մեղք է։

—Պիտի ըսեմ հօրս ի՛նչ որ կը փափաքիս…։

—Ա՜հ, ըսել է կը ճանչնաս զիս, ըսէ, ուրեմն թէ ո՞վ եմ ես…։

Մառի ժպտեցաւ, ու յետոյ մատը շրթներուն վրայ դնելով ըսաւ.

—Սո՛ւս, սո՛ւս, հիմայ կը հասկնաս…։

Եւ ցած ձայնով սկսաւ հին երգ մը մըռմռալ ականջներուն մէջէն։

Այն ատեն Ռոլան բոլորովին յուսախաբ, սկսաւ ջերմ արցունքներ թափել, մինչ Մառի ալ իր կողմէն տաւաց դիտանալու սկսաւ լալ և միանգամայն չորցնել Ռոլանի արցունքները։

Պահ մը եաքը Ռոլան Վիլֆոռի դղեակը մտնէր, խորին մտազբաղութեան մը մէջ, չգիտնալով ի՛նչ ընթացք բռնել Սուլպիզի հանդէպ, որ ամէն բան գիտէր։

ԺԵ.
ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՔԱՅՔԱՅՈՒՄ

Անտառապահը թէեւ հաստատապէս որոշած էր իր ծրագիրը ի գործ դնել, դատարանին գրելով, սակայն անմիջապէս չգործադրեց իր այդ որոշումը։

Ինքն մարդը բարոյական քայքայման մը ենթակայ եղած էր։

Այդ առոյգ և կայտառ ծերունին, զոր մէկ քանի օր առաջ տեսնողը դեռ երիտասարդ կը կարծէր՝ հակառակ մազերուն ճերմակութեան, հիմայ կորաքամակ կը քալէր։

Արդէն, ինչպէս գրեցինք, իր սովորական կեանքին մէջ մեծ փոփոխութիւն մը մտած էր։ Հիմայ ալ ո՞վ կը նայէր գաղտորսներուն, ո՞վ կը հսկէր Վիլֆոռներու անտառներուն մէջ։

Սուլպիզ թէեւ դարձեալ առաւօտները կանուխէն իր տնակէն կը մեկնէր, սակայն ոչ թէ աչքէ անցընելու համար իր ամէն բանէ աւելի սիրական անտառները, զորս հիմայ կ՚ատէր, այլ հեռանալու իր բնակարանէն, որ սոսկում կ՚ազդէր իրեն։

Ծերունի անտառապահը, որ իր ամբողջ կեանքը այդ անտառներուն մէջ անցուցած, հոն ծնած էր և գիտէր անոր ամէն ծակն ու ծուկը, հիմայ կը խորշէր անկէ, անկէ, ուր թշուառ կատարուած էր այն ոճիրը, այն վատութիւնը, որ իր աղջկան և իր կեանքը խորտակած էր։

Ո՞ւր կը փախչէր այսպէս։ Առաւօտ կանուխ կ՚աճապարէր խոյս տալ իր տնակէն, և միայն գիշերը, ուշ ատեն հոն կը վերադառնար, և ի՛նչ վիճակի մէջ։

Սուլպիզ, այդ ծերունին որ կեանքին մէջ երբեք գինով չէր եղած, հիմայ գինետունէ գինետուն կը պտտէր։ Եւ երբ գիշերը վանուէր իր այցելած վերջին գինետունէն, անգիտակցաբար իր տնակը կ՚ուղղուէր, և առաւօտ ինքզինքը անկողինին մէջ կը գտնէր, գլուխը կապարի մը պէս ծանր։ Սակայն հակառակ առջի գիշերուան իր վիճակին, նոյն օրը նորէն կը սկսէր իր քայքայող կեանքը, ուզելով մոռցնել իր գաղափարները, իր յիշատակները։

Գիւղացիները խիստ զարմացան իր այս վիճակին վրայ։

Այս առաջին զարմացումին յաջորդեց անհուն ուրախութիւն մը, այն չար ուրախութիւնը որ յառաջ կուգայ տեսնելով մարդ մը, որ մինչեւ այդ օրը խիստ բարձրացած էր, և որ այժմ այդքան ստորին վիճակի մը ենթարկուած էր։

(Շարունակելի)

Թարգմ. ՊՕՂՈՍ ՋԻՋԷՔՃԻԵԱՆ